Základní škola Pelhřimov, Komenského 1326

Program poradenských služeb

pro školní rok 2026 - 2027

Interní znak: S5

č. j.:	ZSPel/0586/2026
Vypracoval:	Mgr. et Mgr. Nella Slavíková Mgr. Michaela Sobková
Za aktuálnost zodpovídá:	Mgr. et Mgr. Nella Slavíková Mgr. Michaela Sobková
Schválil:	Mgr. Bc. Ivana Daňhelová
Zaměstnanci byli s dokumentem seznámeni:	29. 09. 2026
Místo uložení dokumentu:	el. podoba – intranet, papírová podoba – kancelář ředitele školy, dokumentace ŠMP a VP
Směrnice nabývá platnosti dne:	29. 09. 2026
Směrnice nabývá účinnosti dne:	01. 10. 2026
Směrnice ruší platnost dokumentu ze dne:	01. 10. 2025

Mgr. Bc. Ivana Daňhelová

ředitelka školy

Základní škola Pelhřimov, Komenského 1326

PROGRAM PORADENSKÝCH SLUŽEB

pro školní rok 2026 -2027

dle Vyhlášky č. 72/2005 Sb.

Poradenské služby jsou ve škole zajišťovány školním poradenským pracovištěm (dále jen ŠPP) a jsou poskytovány žákům, učitelům a rodičům (zákonným zástupcům) v souladu s vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Školní poradenské pracoviště pracuje ve složení:

KOORDINÁTOR školního poradenského pracoviště – Mgr. et Mgr. Nella Slavíková

- řídí a koordinuje činnost ŠPP, zpracovává program poradenských služeb
- ŠPP podle aktuálních potřeb žáků spolupracuje také s externím psychologem.

VÝCHOVNÝ PORADCE - Mgr. et Mgr. Nella Slavíková (absolventka specializačního studia Výchovné poradenství)

- **<u>Standardní činnosti výchovného poradce</u>**

Poradenské činnosti:

Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

  - poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků (ve spolupráci s třídním učitelem)
  - spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (poradna, centrum) a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy

- Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky
- Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání ve školských poradenských zařízeních a spolupráce se ŠPZ při zajišťování podpůrných opatření. (Dle přílohy č. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Zajištění podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků
- Podpora vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných, včetně spolupráce se zákonnými zástupci, pedagogickými pracovníky a školskými poradenskými zařízeními při identifikaci jejich vzdělávacích potřeb a zajišťování odpovídající podpory.
- Podpora vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami, ve spolupráci s pedagogickými pracovníky, zákonnými zástupci a podle potřeby dalšími institucemi.

Metodické a informační činnosti:

- Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence
- Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů apod.
- Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy
- Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- Vedení záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření. (Dle přílohy č. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

<u>Výchovný poradce zpracovává:</u>

Plán výchovného poradenství na školní rok. Viz příloha tohoto programu.

Vede evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

- Sleduje platnost doporučení ŠPZ ke vzdělávání ve škole zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona. Poskytuje součinnost při kontrolním vyšetření nebo novém posouzení žáků ve ŠPZ – konzultace, vypracovávání vyhodnocení poskytování podpůrných opatření apod.

- Vede evidenci vycházejících žáků, zajišťuje včasné předání všech příloh k přihláškám na SŠ. Poskytuje zákonným zástupcům pomoc při administraci a podávání přihlášek. Zajišťuje poradenství a podporu v systému DiPSy (termíny, priority, nahrávání příloh, komunikace výsledků)

Kontakt: telefon: 565 324 835, e-mail: slavikova@specialniskolape.cz, konzultační hodiny po dohodě.

Informace o službách: www.specialniskoly.com, třídní schůzky, vývěska, letáky pro rodiče, konzultační schůzky

Škola žáky a jejich zákonné zástupce prokazatelným a srozumitelným způsobem informuje o poradenských službách poskytovaných školou, jejich účelu a průběhu a o právech spojených s jejich poskytováním.

Práce s informacemi a s důvěrnými daty: zpracování osobních údajů probíhá v souladu s Nařízením (EU) 2016/679 (GDPR) a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů; škola vede záznamy o činnostech zpracování dle metodik MŠMT.

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE– Mgr. Michaela Sobková (absolventka specializačního studia pro školní metodiky prevence)

- Standardní činnosti školního metodika prevence:

Metodické a koordinační činnosti

- Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalšího rizikového chování.
- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).
- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými,

preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- Vedení záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.
- Podpora a vyhodnocování aktivit zaměřených na wellbeing a duševní zdraví žáků.
- Metodická podpora třídnických hodin, socio-emočních dovedností a pozitivních vztahů ve třídách.

Informační činnosti

- Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti

- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
- Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

<u>Školní metodik prevence zpracovává:</u>

Minimální preventivní program na školní rok. Viz příloha tohoto programu.

Kontaktní informace:

telefon: 565 333 429, e-mail**:** sobkova@specialniskolape.cz

Informace o službách: www.specialniskoly.com, třídní schůzky, vývěska, letáky pro rodiče, konzultační schůzky

Práce s informacemi a s důvěrnými daty: zpracování osobních údajů probíhá v souladu s Nařízením (EU) 2016/679 (GDPR) a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů; škola vede záznamy o činnostech zpracování dle metodik MŠMT.

Úloha třídních učitelů při poskytování poradenských služeb

- Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Průběžná pedagogická diagnostika vzdělávacích potřeb a pokroku žáka, vyhodnocování získaných poznatků a předávání relevantních informací výchovnému poradci.
- Spolupráce s výchovným poradcem a školním metodikem prevence
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a realizace doporučených podpůrných opatření, včetně spolupráce na tvorbě a vyhodnocování IVP a spolupráce s asistentem pedagoga.
- Individuální práce se žákem v rozsahu odpovídajícím jeho vzdělávacím potřebám a kompetencím pedagoga.
- Průběžné vyhodnocování účinnosti realizovaných podpůrných opatření, podávání podnětů k jejich úpravě a spolupráce při zajišťování vhodných pomůcek, didaktických materiálů a úprav školního prostředí.
- zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodinou žáka (se zákonným zástupcem)
- participace na kariérovém poradenství - volba vzdělávací cesty žáka

Přílohy:

Plán výchovného poradce na školní rok 2026 -2027

Minimální preventivní program na školní rok 2026 -2027

Mgr. et. Mgr. Nella Slavíková

výchovný poradce

Základní škola Pelhřimov, Komenského 1326

VÝCHOVNÉ PORADENSTVÍ

PLÁN

školní rok 2026 - 2027

Výchozí rámec a legislativa

Činnost výchovného poradce se řídí zejména:

- zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon,
- vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů,
- rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (část „Výchova k volbě povolání“),
- metodickými materiály MŠMT, NPI a ČŠI,
- Minimálním preventivním programem školy.

Zhodnocení uplynulého školního roku

- Všichni vycházející žáci, kteří se rozhodli pokračovat ve vzdělávání, byli úspěšně přijati na vybrané učební obory.
- Během roku jim byla poskytována individuální pomoc při volbě oboru a při vyplňování přihlášek.
- Pokračovala spolupráce s Informačním a poradenským střediskem ÚP v Pelhřimově (informační dopoledne pro 8. ročník).
- Zástupci středních škol a učilišť prezentovali své vzdělávací nabídky přímo ve škole.
- Žáci se účastnili přehlídky středních škol Mozaika.
- Předprofesní příprava a kariérové vzdělávání probíhaly v souladu s RVP ZV a ŠVP školy.

Ve školním roce 2025/2026 ukončilo docházku 7 žáků, přihlášku na střední školu podalo 6 z nich.

Cíle výchovného poradenství

- Zajišťovat komplexní poradenské služby žákům, rodičům i pedagogům.
- Podporovat žáky při volbě další vzdělávací a profesní cesty.
- Koordinovat péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a žáky nadané.
- Posilovat prevenci školní neúspěšnosti, záškoláctví, šikany a dalších rizikových jevů.
- Spolupracovat se školskými poradenskými zařízeními (PPP, SPC), orgány sociálně-právní ochrany dětí, Úřadem práce a dalšími partnery.

Oblasti činnosti

a) Poradenská a konzultační činnost

- Individuální konzultace se žáky a rodiči (po předchozí domluvě).
- Podpora při řešení výchovných a vzdělávacích obtíží.
- Pomoc při vyplňování přihlášek na SŠ a při orientaci v přijímacím řízení.
- Zprostředkování kontaktu se ŠPZ a dalšími institucemi.

b) Metodická a koordinační činnost

- Podpora třídních učitelů při práci se žáky se SVP.
- Spolupráce na tvorbě, kontrole a vyhodnocování IVP.
- Koordinace předprofesní přípravy v souladu s RVP ZV.
- Spolupráce s metodikem prevence a externí psycholožkou spolupracující se školou

c) Informační činnost

- Předávání aktuálních informací o možnostech studia na středních školách a učilištích.
- Zajištění účasti žáků na přehlídkách a burzách škol (např. Mozaika).
- Poskytování informací o přijímacím řízení.
- Nabídka konzultací rodičům k volbě oboru jejich dítěte.

d) Organizační činnost

- Evidence vycházejících žáků a jejich dalšího studijního uplatnění.
- Administrace dokumentace k výchovnému poradenství, průběžná aktualizace a předávání dokumentů vedení školy.
- Příprava podkladů pro přijímací řízení na SŠ.
- Účast ve výchovné komisi (řešení záškoláctví, šikany a dalších problémů).

- Spolupráce při organizaci zápisu dětí do 1. ročníku.

Časový harmonogram

Září

- Evidence vycházejících žáků.
- Aktualizace seznamu žáků s IVP.
- Příprava programu poradenských služeb.
- Organizace besed IPS ÚP pro 8. ročník.

Říjen

- Informační schůzky s rodiči vycházejících žáků.
- Průběžné konzultace k volbě povolání.

Listopad

- Účast žáků na burze škol „Mozaika“.
- Zajištění návštěv dnů otevřených dveří SŠ v regionu.

Prosinec – leden

- Příprava příloh a přihlášek na SŠ a konzultace s rodiči.

Únor

- Kompletace a kontrola přihlášek, kontrola vyřízení do 20. února.

Březen – duben

- Evidence výsledků přijímacího řízení.

Květen – červen

- Kontrola platnosti doporučení ŠPZ a termínů kontrolního vyšetření nebo nového posouzení.
- Vyhodnocení činnosti výchovného poradce a podání zprávy pro vedení školy (schůzky Metodického sdružení, Pedagogické rady)
- Příprava podkladů na další školní rok.

Spolupráce a evaluace

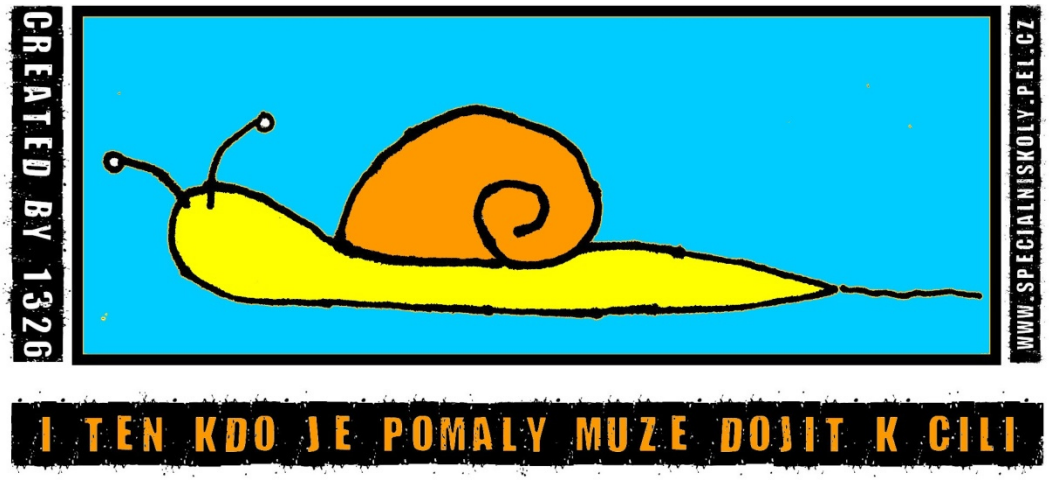
- Pravidelná účast na poradách vedení školy, metodických sdruženích a výchovných komisích.
- Úzká spolupráce s metodikem prevence a školním psychologem (externí pracovník)
- Spolupráce s rodiči – nabídka konzultačních hodin, informování o výsledcích přijímacího řízení.
- Pravidelný kontakt s ÚP, PPP, SPC a dalšími partnery.
- Při závěrečném hodnocení bude vyhodnocena účinnost poskytovaných podpůrných a poradenských opatření, vývoj školní neúspěšnosti a záškoláctví, výsledky přijímacího řízení a podle dostupných informací další vzdělávací cesta absolventů školy; zjištění budou využita při plánování poradenských služeb na další školní rok.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PELHŘIMOV
KOMENSKÉHO 1326

WWW.SPECIALNISKOLY.PEL.CZ E-MAIL: SPECIALNISKOLY@PEL.CZ TEL.: 565 324 835 IČO 70844194

Minimální preventivní program pro školní rok 2026 – 2027

Minimální preventivní program

Zpracovala: Mgr. Michaela Sobková (školní metodik prevence)
Pro školní rok 2026/2027
Schválila: Mgr. Bc. Ivana Daňhelová (ředitelka školy)

Obsah:

- Úvod
- Strategie – metodické pokyny, vyhlášky
- GDPR – ochrana údajů
- Historie a charakteristika školy
- Oblasti prevence rizikového chování
- Vymezení základních pojmů
- Analýza současného stavu školy
- Cíl minimálního preventivního programu
- Garant programu a koordinace preventivních aktivit ve škole
- Spolupráce s rodiči a vzájemná informovanost
- Vzdělávání pedagogů
- Metody práce
- Jednorázové a další aktivity + POKOS
- Volnočasové aktivity
- Krizový plán školy - řešení přestupků a situací (jednoduchý návod)
  + krizový plán v případě napadení ozbrojeným útočníkem
- Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti
- Spolupráce s dalšími odborníky a organizacemi
- PP v rámci vyučovacích předmětů
- Zajímavé odkazy
- Přílohy: 1. Příloha: Krizový plán školy
  2. Příloha: Školní preventivní program proti šikanování

3. Příloha: Postup při práci s žáky s PAS (poruchou autistického spektra)

4. Příloha: Sebepoškozování, sebevražedné chování

- Plakáty: Jak postupovat v případě výhružných zpráv školám; Jak komunikovat s veřejností; Jak mluvit s dětmi, které cítí ohrožení
- Univerzální vzor pro zápis při poruchovém jednání žáků
- Harmonogram programů - plán akcí na školní rok 2026/2027 (tabulka)

Úvod

Primární prevence rizikového chování je součástí každodenního života školy. U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami volíme srozumitelné, názorné a opakované postupy odpovídající jejich věku, komunikačním možnostem a individuálním potřebám. Program propojuje podporu bezpečných vztahů, duševního zdraví, zdravého životního stylu a včasné zachycení rizikového chování ve spolupráci s rodinami a odbornými službami.

Organizační zajištění školy ve školním roce 2026 – 2027

Název a adresa školy	Základní škola Pelhřimov, Komenského 1326
Ředitelka školy	Mgr. Bc. Ivana Daňhelová
Zástupkyně řed. školy	Mgr. Hana Zálohová
Výchovná poradkyně	Mgr. et Mgr. Nella Slavíková (konzultace po dohodě)
Metodik prevence	Mgr. Michaela Sobková (konzultace po dohodě)
Specializační studium pro metodiky prevence	Úspěšně ukončeno 07.10.2016 na Klinice adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

Přehled tříd	třídní učitelka	asistent pedagoga
ZŠ sp. I. (1.,3.,4.,5.,8.,10.r.)	Mgr. Hana Zálohová	Štěpánka Plášilová
ZŠ sp. II. (2.,8.,9.r)	Mgr. Marie Doudová	Jana Fučíková
ZŠ sp. III. (5.,6.,8.,9.,10.r.)	Mgr. Jitka Váňová	Iva Krejčí, DiS.
ZŠ sp. IV. (1.,3.,4.r.)	Mgr. Šárka Jůzlová	Jana Knězů
ZŠ I. (1.,2.r.)	Mgr. Bc. Andrea Němcová	Michaela Veletová, DiS.
ZŠ II. (3.,4.,5.r.)	Mgr. Markéta Molíková	Markéta Šeredová
ZŠ III. (6.r.)	Mgr. Jitka Šteflová	Martina Fialová
ZŠ IV. (7.,8.,9.r.)	Mgr. Michaela Sobková	Radka Drbalová

Ostatní učitelé	Mgr. Bc. Ivana Daňhelová Mgr. et Mgr. Nella Slavíková Bc. Andrea Klátilová, DiS.	
Vychovatelky ŠD		Štěpánka Bártová
		Ivana Lisová
		Bc. Magda Vaňková

Správní zaměstnanci školy	
Finanční referent	Marie Brůnová
Školník	Martin Vacek
Uklízečka	Jana Vránková

Minimální preventivní strategie je vypracována na základě těchto metodických pokynů MŠMT a vychází z níže zmíněných předpisů:

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č.j. 21 291/2010-28); přílohy č.1 – č.24 viz: Metodické dokumenty (doporučení a pokyny), MŠMT ČR (msmt.cz). V prosinci 2019 byla schválená a aktualizovaná příloha č. 6 Školní šikana; 21.03.2017 byla schválená příloha č. 22 Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu. Ke dni 01.02.2022 byla aktualizovaná příloha č. 13 Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky. V březnu 2023 byla aktualizovaná příloha č. 3 Poruchy příjmu potravy, v lednu 2023 vložena příloha č. 23 Psychická krize/duševní onemocnění žáka a příloha č. 24 Sebevražedné chování s přílohami.

Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, včetně aktuálních tematických příloh (MŠMT – Prevence).

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT-21149/2016 (při práci s konkrétním případem spolu s aktuální přílohou č. 6 metodického doporučení MŠMT).

Metodické doporučení MŠMT pro školy a školská zařízení ke spolupráci s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality páchané na dětech a mládeži (aktuální znění dostupné na webu MŠMT).

Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j. 14 423/1999-22)

Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, aktualizované v lednu 2026 (nahrazuje původní doporučení z roku 2002).

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí – žáků ve školských zařízení zřizov. MŠMT (č.j. 37 014/2005-25)

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027 a Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+; navazující aktuální dokumenty MŠMT pro oblast prevence.

Vyhláška 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí, nebo dobrovolným svazkem obcí

Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (zejména § 7 a příloha č. 3).

Školní řád ZŠ Pelhřimov, Komenského 1326, v aktuálně účinném znění (01.09.2021).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (GDPR) a zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Škola (a její zaměstnanci), ve smyslu evropského nařízení ke GDPR, zachovává mlčenlivost a chrání před zneužitím data, údaje a osobní údaje a zaměstnanců školy, citlivé údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků,

studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, shromažďuje pouze nezbytné údaje a osobní údaje, bezpečně je ukládá a chrání před neoprávněným přístupem, neposkytuje je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazuje a dál nezpracovává.

Při řešení záškoláctví se postupuje podle aktuálního metodického doporučení MŠMT z ledna 2026, školního řádu a podle individuálního posouzení situace žáka; nelze mechanicky uplatňovat staré hodinové hranice.

Důvody žákovy nepřítomnosti ve škole je zákonný zástupce povinen doložit nejpozději do tří kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka. Způsoby, jakými je dokládá, stanoví školní řád. Lhůta tří kalendářních dnů začíná plynout dnem, který následuje po prvním dni nepřítomnosti žáka ve škole. Škola může požadovat, pokud to považuje za nezbytné, jako přílohu k omluvence zákonného zástupce ze zdravotních důvodů předložení lékařského potvrzení.

Historie školy

1977 - 1979 - 1 učebna pronajatá na ZDŠ Pražská Pelhřimov (zřizovatel MěNV Pelhřimov)
1979 - 1980 - 1 učebna na ZDŠ Pražská, 1 učebna v Putimově (zrušená malotřídní škola)
1980 - 1981 - 2 třídy pronajaté na ZDŠ Krásovy domky, Pelhřimov, 1 třída v Putimově
1981 - 1983 - 2 pronajaté učebny na ZŠ Krásovy domky, Pelhřimov, 2 učebny v Putimově
1983 - získání samostatné budovy (stávající spodní část budovy školy), průběžné vnitřní úpravy k vytvoření podmínek pro výuku
1985 -- zahájení jednání s ONV Pelhřimov o přístavbě budovy z důvodu nutnosti zlepšit prostorové podmínky výuky (cvičební sál, dílny, šatny,

další učebny a kabinety)

1989 - zahájena realizace přístavby budovy školy

1991 - změna zřizovatele - Školský úřad Pelhřimov

1992 - dokončení přístavby, od září výuka i v nových prostorách

1998 - změna názvu školy – Zvláštní škola a Pomocná škola Pelhřimov

2001 - změna zřizovatele – Krajský úřad Vysočina

2003 - změna názvu školy – Speciální školy, Pelhřimov

2006 - změna názvu školy - Základní škola Pelhřimov, Komenského 1326

Charakteristika školy

Základní škola Pelhřimov, Komenského 1326 je škola, která zajišťuje výchovu a vzdělávání dětem s mentálním postižením. Stará se o děti s lehkým, středním a těžkým mentálním postižením, o děti autistické, ale i děti se souběžným postižením více vadami. Škola je zřízena podle §16, odst. 9, Zákona č. 561/2004 Sb. Tato škola sdružuje základní školu, základní školu speciální a školní družinu.

Činnost školy je vymezena celou řadou právních norem, z nichž nejpodstatnější je školský zákon 561/2004 Sb., vyhláška 48/2005 Sb. o základním vzdělávání, vyhláška 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a vyhláška 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání. Budova školy v Pelhřimově je umístěna v areálu několika dalších škol, v přijatelné docházkové vzdálenosti od autobusového i vlakového nádraží. Jedná se o budovu školy se dvěma vchody. Ke škole náleží i oplocený pozemek, který slouží k relaxaci žáků. Stravování žáků je rovněž zajištěno v docházkové vzdálenosti – SOU a SPŠ Pelhřimov.

Základní škola speciální (zřízena podle §16, odst. 9 Zákona č. 561/2004 Sb.)

ZŠ sp. I (1.,3.,4.,5.,8.,10. r.)

Ve třídě jsou dva pedagogičtí pracovníci (učitelka + 1 asistentka pedagoga).

Žáci jsou zde vzděláváni dle ŠVP Základní školy Pelhřimov, Komenského 1326

(pro žáky se středně těžkým mentálním postižením, pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami).

ZŠ sp. II (2.,8.,9. r.)

Ve třídě jsou dva pedagogičtí pracovníci (učitelka + asistentka pedagoga).

Žáci jsou zde vzděláváni dle ŠVP Základní školy Pelhřimov, Komenského 1326

(pro žáky se středně těžkým mentálním postižením).

ZŠ sp. III (5.,6.,8.,9.,10 r.)

Ve třídě jsou dva pedagogičtí pracovníci (učitelka + asistentka pedagoga).

Žáci jsou zde vzděláváni dle ŠVP Základní školy Pelhřimov, Komenského 1326

(pro žáky se středně těžkým mentálním postižením).

ZŠ sp. IV (1.,3.,4.r.)

Ve třídě jsou dva pedagogičtí pracovníci (učitelka + asistentka pedagoga).

Žáci jsou zde vzděláváni dle ŠVP Základní školy Pelhřimov, Komenského 1326

(pro žáky se středně těžkým mentálním postižením, pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami).

Základní škola (zřízena podle §16, odst. 9 Zákona č. 561/2004 Sb.)

ZŠ I (1.,2. r.)

Ve třídě jsou dva pedagogičtí pracovníci (učitelka a asistentka pedagoga). Žáci jsou zde vzděláváni dle ŠVP Základní školy Pelhřimov, Komenského 1326 (dle RVP ZV).

ZŠ II (3.,4.,5. r.)

Ve třídě jsou dva pedagogičtí pracovníci (učitelka a asistentka pedagoga). Žáci jsou zde vzděláváni dle ŠVP Základní školy Pelhřimov, Komenského 1326 (dle RVP ZV).

ZŠ III (6. r.)

Ve třídě jsou dva pedagogičtí pracovníci (učitelka a asistentka pedagoga). Žáci jsou zde vzděláváni dle ŠVP Základní školy Pelhřimov, Komenského 1326 (dle RVP ZV).

ZŠ IV (7.,8.,9. r.)

Ve třídě jsou dva pedagogičtí pracovníci (učitelka a asistentka pedagoga). Žáci jsou zde vzděláváni dle ŠVP Základní školy Pelhřimov, Komenského 1326 (dle RVP ZV).

Školní družina

Školní družina je součástí ZŠ Komenského 1326 a svou činností navazuje na školní vzdělávací program této školy. Letos využívá pro svou činnost 3 kmenová oddělení, která navštěvují žáci 1. a 2. stupně základní školy. Provoz probíhá ráno od 6:15 do 8:00 hodin a odpoledne od 11:30 do 15:30 hodin.
Všechna tři oddělení školní družiny navštěvují žáci 1. a 2. stupně Základní školy praktické i 1. a 2. stupně Základní školy speciální. Činnost ŠD je přizpůsobena žákům s různým druhem postižení. Celé zařízení je určeno výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, tedy pro žáky dle §16, ods. 9, školského zákona, činnost školní družiny se řídí vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání. Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Poskytuje bezpečné prostředí, vede děti k všestrannému rozvoji osobnosti a podporuje jejich individuální rozvoj.

Oblasti prevence rizikového chování

Prevence rizikového chování u dětí a mládeže, v působnosti naší školy, představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- Užívání návykových látek / tabák a tabákové výrobky, alkohol, omamné a psychotropní látky – OPL – a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek
- Šikana, kyberšikana, vandalismus a další formy násilného chování
- Virtuální drogy-netolismus /závislost na internetu, mobilním telefonu, počítači/
- Záškoláctví
- Xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus
- Rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech – domácího násilí, týrání a zneužívání, ohrožování mravní výchovy a poruch, nevhodného sociálního prostředí
- Příjmu potravy – mentální bulimie a anorexie
- Psychická krize, duševní onemocnění

Žáci i jejich rodiče vědí, kam se mohou obrátit se svými problémy a dotazy nebo kde získají potřebné informace. Mají možnost kdykoliv konzultovat svoje problémy s vedením školy, metodikem prevence, výchovným poradcem nebo třídním učitelem.

Vymezení základních pojmů

Primární prevence rizikového chování u žáků – základním principem prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školství je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojování pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti.

Cílem je zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Nespecifická primární prevence – aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času – zájmové, sportovní a volnočasové aktivity, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování u žáků.

Jedná se o:

- všeobecnou prevenci – zaměřena na širší populaci
- selektivní prevenci – zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování
- indikovanou prevenci – zaměřena na skupiny nebo jednotlivce s výskytem rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole či mezi vrstevníky ve škole

Efektivní primární prevence – programy, které pomáhají žákům čelit sociálnímu tlaku. Jsou zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládání úzkosti a stresu apod.

Neúčinná primární prevence - zastrašování, citové apely, potlačování diskuse, samostatně realizované jednorázové akce hromadné aktivity, promítání filmu je pouze doplňkem a měl by navazovat na rozhovory ve skupinách.

Prevence rizikového chování v naší škole se stává přirozenou součástí výuky v jednotlivých předmětech a dotýká se:

- oblasti zdravého životního stylu – výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity
- oblast společenskovědní – komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- oblast přírodovědná – biologie člověka, chemie
- oblast rodinné a občanské výchovy
- oblast sociálně-právní

Doporučené postupy řešení případů konzumace tabákových výrobků, alkoholu a OPL ve škole a případy související s krádežemi a vandalismem v prostředí škol jsou popsány v příloze č.1 k č.j.: 20 006/2007

Analýza současného stavu školy

Systém prevence

Prevence je realizována průběžně po celý školní rok ve všech ročnících. Učitelé se zaměřují na etickou a právní výchovu, zdravý životní styl, rozvoj osobnosti a sociálního chování. Vyhodnocování probíhá průběžně i na konci školního roku. Akce jsou zapisovány do třídní knihy v Bakalářích, do „Třídního deníku“ pro školního metodika prevence a do deníku „Akce“.

Spolupráce školy

Škola spolupracuje s Policií ČR v Pelhřimově – nprap.. Bc. Evou Šmídovou; PPP Pelhřimov; OSPOD Pelhřimov; SPC Jihlava; HZS Pelhřimov – (Ing. Pavel Krejčí); ČČK a ZZS; AV MEDIA SYSTEMS, a.s.; Úřadem práce; BESIP – (Mgr. Veronika Vošická Buráňová); externí psycholožkou spolupracující se školou Mgr. Zuzanou

Fišarovou; pracovníky Muzea Vysočiny Pelhřimov; pracovníky KzmP (Kulturní zařízení); s organizací Planeta Země 3000; DDM Pelhřimov a pracovníky Městské knihovny Pelhřimov; s Evou Havlíčkovou z Hodiny H; s Bc. Václavem Žoudlíkem; s Nemocnicí Pelhřimov; se SPŠ a SOU Pelhřimov – truhlářské dílny; s GYOA Pelhřimov; se ZŠ Komenského 1465; ZUŠ Pelhřimov; s místním Střediskem ekologické výchovy Mravenec; s DpS Pelhřimov; s Charitou Pelhřimov a hospicovou péčí IRIS; HAIMA České Budějovice – spolek pro pomoc dětem s poruchou krvetvorby (Nemocnice České Budějovice); Fokusem Pelhřimov „Na vlastní duši"; s Marek reklama s.r.o. Pelhřimov; s vedením města Pelhřimova a Krajem Vysočina.

Monitoring klimatu školy

Průběžně během školního roku sledujeme podmínky, situaci a klima ve škole i v jednotlivých třídách. Věnujeme velkou péči prevenci rizikového chování, přesto se občas objevují prohřešky žáků, negativní momenty a nevhodné jednání. Každý prohřešek je vždy řešen s žákem a jeho zákonnými zástupci, společně je hledáno vhodné řešení a podle závažnosti porušení školního řádu je žákovi uloženo odpovídající výchovné opatření – napomenutí, důtka nebo snížená známka z chování.

Prohřešky a rizikové chování

Během celého školního roku jsme řešili různé prohřešky a porušování školního řádu. Žáci si zvykali na nové třídní kolektivy (nové spolužáky), což někdy vedlo k nedorozuměním a problémům. U žáků s PAS byla v tomto školním roce situace klidnější, bez výrazných projevů chování. U mladších i starších žáků jsme řešili případy neplnění školních povinností, nevhodného chování vůči spolužákům i pedagogům, vysoké absence a záškoláctví. Objevily se také vulgarismy, lhaní, podvádění a ojedinělý případ krádeže. Objevovaly se problémy spojené s používáním mobilních telefonů, zejména nevhodná komunikace mezi žáky a rizikové chování v online prostředí. Aktuální problémy byly vždy řešeny ve třídách, případně za podpory externí psycholožky spolupracující se školou v rámci třídních kruhů důvěry.

Spolupráce s psycholožkou

Škola spolupracuje s externí psycholožkou Mgr. Zuzanou Fišarovou, která zpravidla jednou měsíčně pracuje s třídními kolektivy. Případná individuální práce nebo konzultace probíhají podle sjednaného rozsahu služeb a při zajištění příslušných informačních a dalších právních povinností.

Konkrétní výchovné případy

Během školního roku jsme s žáky a jejich zákonnými zástupci řešili výchovné problémy většinou domluvou nebo písemnou dohodou mezi rodičem a školou. Nejčastěji se letos řešilo záškoláctví a zvýšená absence. V jednom případě byla udělena trojka z chování pro velký počet neomluvených hodin, ač byl zákonný zástupce i žák v průběhu školního roku upozorňováni a bylo několikrát provedeno hlášení na OSPOD, problém přetrvával po celou dobu letošního školního roku. Druhý případ se týká mladších žáků, kdy v tomto případě nesou vinu zákonní zástupci, protože svým jednáním a přístupem porušují zákon o povinné školní docházce. Dále byly uděleny dvě Napomenutí třídního učitele za nevhodné chování. Tato výchovná opatření byla projednána a projednána na pedagogické radě, byla řešena s OSPOD a na případové komisi na Městském úřadě v Pelhřimově. Také se řešily pozdní příchody do školy.

V některých případech řešíme poruchové chování s OSPOD a s etopedem. Příkladné chování, svědomitá, pečlivá práce a vzorná reprezentace školy v průběhu školního roku byla u několika žáků oceněna pochvalou.

Kruh důvěry, třídní pravidla, témata prevence

Učitelé v průběhu školního roku s žáky samostatně probírali aktuální a důležitá témata. Navázali na zkušenosti z minulých let a podle situace ve třídách vytvářeli „Kruhy důvěry“, kterých se obvykle účastnila třídní učitelka, asistentka pedagoga, žáci třídy, externí psycholožka spolupracující se školou a školní metodik prevence. V těchto setkáních řešili vzniklé problémy či dětská trápení, vztahy mezi žáky, vztah žáků k dospělým, komunikaci a slušné chování, odpovědnost za vlastní jednání, uvědomění si následků chování a schopnost

sebereflexe. Žáci se také učili vyjádřit pozitivní hodnocení spolužáků i dospělých a bezpečně sdílet své pocity, křivdy či obavy.

Třídní učitelky si s dětmi na začátku školního roku vytvořily třídní pravidla, se kterými pracovaly po celý rok. Žáci byli rovněž poučeni o Školním řádu a seznámeni s náplní Minimálního preventivního programu a Plánu poradenských služeb.

V průběhu roku se děti opakovaně věnovaly tématům jako: „Škádlení × šikana"; „Kyberšikana"; „Prevence nadměrného používání IT technologií"; „Osobní bezpečí na sociálních sítích i v běžném životě"; „Vhodné chování ve škole a na veřejnosti"; „Kouzelná slovíčka"; „Komunikace a slušné chování k dospělým i mezi sebou"; „Rasismus a xenofobie"; „Blackout"; „Bezpečnost při nálezu cizího předmětu či při mimořádných událostech" (dle metodického pokynu k realizaci vynucené evakuace); „První pomoc a prevence dětských úrazů"; „Správná výživa a zdravý životní styl"; „Práva a povinnosti dětí".

Děti byly vedeny k odpovědnému a zdravému chování, k laskavosti, důslednosti a k tomu, jak je důležité sdílet svá trápení, upozornit na psychické či fyzické ubližování a nevhodné chování. Vzhledem k přetrvávající neklidné situaci ve světě i u nás jsme s žáky průběžně probírali také aktuální události.

Přednášky a programy

V rámci preventivního programu proběhly ve škole přednášky pro všechny žáky vedené policistkou na témata „Osobní bezpečí" a „Bezpečí v dopravě" pro mladší žáky, „Tvoje cesta on-linem" a „Novodobé návykové látky a právní vědomí" pro starší žáky. Nově jsme navázali spolupráci s Fokusem Vysočina, který škole nabídl preventivní programy s názvem „Na vlastní duši". Na jaře proběhl pro nejstarší žáky v rámci těchto programů zážitkový workshop zaměřený na emoce, vztahy a sebepřijetí. Nově žáci navštívili také prostory tísňové linky 112 v Jihlavě a Krajské operační středisko HZS, kde se seznámili s prací operátorů, s postupy při řešení mimořádných událostí a zásadami bezpečného chování.

Spolupráce s rodiči

Další důležitou součástí chodu školy a výuky je setkání a spolupráce s rodiči, zákonnými zástupci, která v 1. i ve 3. čtvrtletí proběhla osobním setkáním na rodičovských schůzkách a v průběhu školního roku při společných akcích v jednotlivých třídách.

Vzdělávání, akce

V průběhu celého školního roku probíhala školení, webináře, semináře určené pro pedagogické pracovníky. Na konci června proběhlo školení zaměřené na bezpečnost na internetu a bezpečnou práci s informačními technologiemi. Rodičům byly nabízeny online semináře s odborníky tzv. „Rodináře" pořádané nejen Krajem Vysočina.

V předvánočním období se někteří pedagogičtí pracovníci zúčastnili pracovního workshopu „Zdobení perníčků". Akce probíhala v prostorách cukrářské výrobny pod odborným vedením a přispěla k příjemné předvánoční atmosféře i k psychohygieně pedagogů. Na jaře jsme se zúčastnily dne otevřených dveří v nově opravených prostorách Fokusu Vysočina v Pelhřimově. Měly jsme možnost si s průvodkyní prohlédnout prostory, terapeutické místnosti a odborné ordinace lékařů a specialistů, kde probíhá sociálně-zdravotní služba zaměřená na pomoc dětem i dospělým nejen s duševním onemocněním, ale také se sebepoškozováním, akutními sociálními či duševními fobiemi a strachy.

Evidence, monitoring

Třídní učitelky po celý školní rok prováděly monitoring třídy a zapisovaly prohřešky, poruchové chování do třídního deníku kázeňských přestupků a pravidelně spolupracovaly se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a za podpory externí psycholožky spolupracující se školou.

Postup při řešení prohřešků, rizikového chování

Případ rizikového chování se řeší podle své povahy a závažnosti za účasti žáka, zákonných zástupců a příslušných pracovníků školy. V případě potřeby škola

svolá výchovnou komisi a spolupracuje s OSPOD, školským poradenským zařízením nebo Policií ČR. Průběh a přijatá opatření se dokumentují; kázeňská opatření ukládá oprávněná osoba v souladu se školním řádem a platnými předpisy. Cílem je ochrana žáků, přiměřená podpora a náprava situace.

Akce jako součást prevence

Žáci se během školního roku účastní kulturních, sportovních, společenských a dalších školních i mimoškolních akcí. Tyto akce zpravidla podporují nespecifickou prevenci; jako specifická primární prevence se evidují pouze cílené, obsahově a metodicky vymezené preventivní programy zaměřené na konkrétní rizika.

V letošním školním roce 2026/2027 se opět zaměříme s žáky na upevnění a zlepšení klimatu třídy a poté na aktuální problémy a potřeby daných tříd.

Na základě vyhodnocení uplynulého školního roku 2025/2026 na naší škole spatřujeme opět problém rizikového chování v následujících oblastech:

- problematické vztahy mezi některými žáky v nových kolektivech tříd (klima třídy)
- náročné projevy chování u některých žáků, včetně žáků s PAS (posuzované individuálně)
- používání vulgárních výrazů, nevhodné chování
- lhaní, podvody
- záškoláctví, vysoká absence ve škole (porušování Školního řádu)
- zanedbávání školních povinností
- nevhodné SMS zprávy, rizikové chování v on-line prostředí

V letošním školním roce budeme i nadále usilovat o to, aby děti získávaly dostatek kompetencí problémy řešit, aby si uměly v určitých situacích poradit a uvědomily si špatné/poruchové chování.

Během začátku letošního školního roku je aktualizován tento MPP s 4 přílohami (Krizový plán školy; Školní preventivní program proti šikanování; Postup při práci s žáky s PAS; Sebepoškozování, sebevražedné chování) a schválen ředitelkou školy. Se Školním řádem a MPP jsou žáci a jejich rodiče seznámeni vždy na

začátku školního roku (v září). Na pedagogické radě byli s dokumenty seznámeni pedagogičtí pracovníci. Dále bylo stanoveno zajištění pedagogických dozorů před vyučováním, během přestávek a na obědě. V rámci dozorů se zaměříme na nejrizikovější místa ve škole a to třídy, šatny, WC, chodby-zákoutí. Taktéž byl vytvořen plán školních akcí – besedy, přednášky, exkurze, výlety (který je průběžně doplňován), třídní schůzky-konzultace s rodiči, Metodická sdružení, mimoškolní akce, OČMU, plán EVVO a další.

Cíl minimálního preventivního programu

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči rizikovému chování. Hlavním úkolem je vést žáky ke zdravému životnímu stylu, zdravému sebevědomí, adekvátnímu sebehodnocení, schopnosti stanovovat si reálné životní cíle a poznat vlastní možnosti. Součástí prevence je také rozvoj dovedností zvládat stres, řešit problémy bez užívání návykových látek či nevhodných strategií a umět vyhledat pomoc. Tyto cíle jsou naplňovány ve spolupráci s rodiči a školou.

Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně-vzdělávací působení stalo přirozenou a trvalou součástí výuky i celkového života školy. Důraz klademe na utváření celé osobnosti žáka – nejen na rozvoj znalostí, ale také dovedností a postojů, které podporují zdravé a bezpečné chování.

Dlouhodobé cíle MPP:

- zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči rizikovému chování, snížení rizika, umět říci „ne“ a umět čelit tlaku vrstevníků (party)
- podporovat wellbeing a duševní zdraví žáků, rozvíjet jejich schopnost rozpoznávat a pojmenovávat vlastní psychické obtíže a v případě potřeby vyhledat pomoc
- podporovat rozvoj socioemočních dovedností, pozitivních vztahů a bezpečného klimatu v třídních kolektivech prostřednictvím třídnických hodin, preventivních aktivit a práce s třídními kolektivy

- oddálení nebo snížení výskytu projevů RCH
- větší informovanost žáků a pedagogů, rodičů o problematice rizikového chování
- dlouhodobě a preventivně působit na žáky a předcházet tak vzniku rizikového chování
- zvýšit u žáků schopnost činit důležitá rozhodnutí a nést následky svého jednání
- nácvik soc. dovedností, sebepoznání, empatie, řešení svízelných situací a konfliktů, sebeovládání, naučit se rozlišovat dobré a špatné
- podporovat seberealizaci (umožnit všem, aby prožili úspěch a upevňovali svoje sebevědomí)
- schopnost zařadit se a obstát v kolektivu
- posilování zodpovědnosti za vlastní činy
- zkvalitňovat soc. klima školy (posilování třídních kolektivů, důvěry a bezpečnosti ve třídě), zdůrazňování vzájemné úcty
- zapojit učitele do přípravy MPP
- nadále upevňovat otevřený vztah s rodiči a veřejností
- ovlivnit žáky ve smyslu podpory zdraví a vlastního bezpečí, vhodné trávení volného času
- upevňování hygienických návyků a správných stravovacích návyků
- posílit psychiku i fyzickou odolnost
- pomoc jedincům z nejvíce ohrožených skupin (dětem a mládeži zdravotně a sociálně znevýhodněným)
- nabídnout dětem a mládeži možnost zájmových aktivit
- utvářet správný hodnotový systém u dětí a mládeže

- informovat žáky a rodiče o návykových látkách a jejich účincích
- informovat žáky a rodiče o nových formách rizikového chování
- naučit žáky a mládež podílet se na utváření zdravého školního prostředí (výzdoba, hygiena, udržování pořádku)
- spolupráce s různými organizacemi, PPP, lékaři, policií, hasiči atd.

Krátkodobé cíle MPP; Konkrétní cíle MPP pro školní rok 2026/2027:

Cílem je zaměřit se na příčiny poruchového chování žáků a na jejich následky:

- vytvoření třídních pravidel a jejich dodržování
- vytvářet přátelské klima třídy, školy (sociální dovednosti)
- rozvíjet schopnost komunikovat, diskutovat, slušně se chovat
- dodržování zdravé výživy, zdravé stravování
- snížit počet pozdních příchodů a časté absence
- zvýšit informovanost žáků o nebezpečí šikany, rozdílem škádlení / šikana
- zvýšit informovanost rodičů v oblasti jevů rizikového chování (šikana/Kyberšikana, záškoláctví, návykové látky…a další)
- zvýšit informovanost rodičů a žáků o funkci školního metodika prevence (s čím může pomoci, co má na starosti, co zajišťuje…)

Konkrétní sledované priority pro rok 2026/2027: klima nově utvářených tříd, předcházení záškoláctví a vysoké absenci, bezpečné chování v online prostředí a včasné rozpoznání psychické nepohody. Pro každou třídu školní metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem vybere odpovídající preventivní aktivity a na konci roku vyhodnotí jejich přínos.

Cílové skupiny: žáci, učitelé, rodiče

Vyhodnocení programu: školní metodik prevence průběžně shromažďuje podklady z třídních knih, záznamů o preventivních aktivitách a řešených případech, konzultací s třídními učiteli a zpětné vazby žáků a zákonných zástupců. V pololetí a na konci školního roku vyhodnotí naplňování priorit, vývoj absence, vztahů ve třídách a rizikového chování, účinnost přijatých opatření a potřeby další podpory. Zjištění budou využita pro plán následujícího roku; citlivé údaje budou zpracovávány jen v nezbytném rozsahu.

Garant programu a koordinace preventivních aktivit ve škole

Za vytvoření podmínek pro realizaci preventivního programu odpovídá vedení školy. Tvorbu, koordinaci realizace, průběžné sledování a závěrečnou evaluaci programu zajišťuje školní metodik prevence ve spolupráci s výchovným poradcem, třídními učiteli, dalšími pedagogickými pracovníky a podle potřeby s externími odborníky.

Spolupráce s rodiči a vzájemná informovanost

Problémy spojené s šikanou, drogami a dalšími projevy rizikového chování je třeba řešit ve vzájemné spolupráci. Pro zajištění efektivity programu je důležitá informovanost rodičů našich žáků. Ti jsou informováni o situaci ve škole i o možnostech případné pomoci především na třídních schůzkách. Nad rámec třídních schůzek mají rodiče dále možnost se zapojovat do chodu školy

a kdykoliv konzultovat svůj problém s třídním učitelem, metodikem prevence nebo výchovným poradcem.

Škola se snaží o zdůrazňování nutnosti spolupráce rodiny a školy (vztah učitel-žák + učitel-rodič).

Vzdělávání pedagogů

Pedagogové se v rámci svých možností účastní seminářů zaměřených na protidrogovou prevenci a primární prevenci rizikového chování. Důležité ovšem zůstává i samostudium (literatura, tisk, internet).

Plán školení a seminářů – DVPP (učitelé se účastní, informují ostatní pedagogy a hodnotí)

- samostudium
- odborná literatura, internet
- seznámení s MPP školy

- seznámení s Krizovým plánem školy a Školním preventivním programem proti šikanování (seznámení s novými formami RCH a postupy při jejich řešení)
- seznámení s materiály potřebnými k plnění MPP podle ročníků
- seznámení s postupy řešení jednotlivých forem RCH
- preventivní filmy, videa, dokumenty

Zaměření a další vzdělávání zaměstnanců

Ředitelka školy vydává v souladu s §24 zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a podle ustanovení vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, v platném znění tento plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona.

Účel

Tento plán je podkladem pro organizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v příslušném školním roce i v dlouhodobém horizontu.

Samostudium PP podle §24 zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících v platném znění bude přílohou plánu čerpání řádné dovolené.

Studium pro výchovné poradce

- škola má plně kvalifikovaného výchovného poradce

Specializační studium pro školní metodiky prevence

- škola má plně kvalifikovaného školního metodika prevence

Metody práce

V rámci výuky jsou kromě tradičních metod práce využívány další vzdělávací metody. Výuka probíhá „mezipředmětově“ – průřezová témata daná Rámcovým vzdělávacím programem.

Jednorázové a další aktivity

V naší škole se opakují „osvědčené“ akce, které mají úspěch jak u dětí, tak u rodičů i ostatní veřejnosti. Ve škole probíhají nejrůznější besedy a pořady pro děti, workshopy se zajímavými tématy, výlety, terapie, bazální stimulace. Vycházejícím žákům je dána možnost navštěvovat Dny otevřených dveří učilišť a středních škol v našem regionu. Každý školní rok vypracovává každá jednotlivá třída své 2 projekty. Třídy nebo jednotliví žáci mají možnost využit relaxační místnost školy. Vše je průběžně zpracováváno, ukládáno a některé akce, projekty, školní práce… jsou prezentovány na školních stránkách: www.specialniskoly.com nebo na Facebooku školy.

„V Rámcově vzdělávacím programu pro základní vzdělávání je zařazena problematika přípravy občanů k obraně státu. Tento krok vychází z Koncepce přípravy občanů k obraně státu, kterou vláda schválila dne 16. ledna 2013 svým usnesením č. 38. Obsah přípravy občanů k obraně státu může být začleněn do vzdělávacích oblastí „Prvouka, Vlastivěda, Společenské vědy, Dějepis, Občanská výchova, Zeměpis“. „Výuka zmíněné oblasti by měla u žáků a studentů vytvářet pozitivní hodnotový systém opřený o historickou zkušenost a ovlivňovat jejich postoje v oblastech obrany státu a ochrany fyzického i duševního zdraví, životů, životního prostředí a majetku při různých rizikových situacích a mimořádných událostech vojenského charakteru.“ (viz. www.pokos.army.cz)

Ochrana člověka za mimořádných událostí

1. hodina	září	Mimořádné události a krizové situace. IZS – základní složky IZS, tísňová volání. Orientace v okolí školy. Varování obyvatelstva – signál „Všeobecná výstraha.“
2. hodina	říjen	Evakuace a opatření nouzového přežití – evakuační zavazadlo, zásady při opouštění

		bytu, opatření nouzového přežití. Nebezpečí paniky.
3. hodina	listopad	Ohrožení plynoucí z lidské činnosti. Únik nebezpečných látek. Radiační havárie. Extrémismus, terorismus, násilné chování.
4. hodina	leden	První pomoc při poranění nebo jiném poškození těla. Obecný postup při poskytování PP. PP u život ohrožujících stavů. PP u zranění, ke kterým může dojít během MU.
5. hodina	duben	Doprava a bezpečnost. Předcházení rizikům z pozice chodce, cyklisty. Dopravní nehoda. Cesta do zahraničí.
6. hodina	květen	Pobyt ve volné přírodě. Nouzové přežití v přírodě. Zásady bezpečnosti pobytu v přírodě.

Volnočasové aktivity

Naše škola v současné době nenabízí žákům žádné klasické zájmové kroužky. Nabízíme ale dětem příležitostně tvořivé dílny, různé společné akce i společné akce s rodiči.

- Výtvarné a tvořivé dílny (jsou realizovány v průběhu celého školního roku)

Další nabídku volnočasových aktivit nabízí každoročně DDM Pelhřimov. Aktuální nabídku nalezneme na stránkách: www.ddm.pel.cz

Krizový plán školy - řešení přestupků (jednoduchý návod)

Další viz 1. příloha MPP

Při porušení školního řádu škola posoudí povahu a závažnost jednání, bezpečí dotčených osob a možné podpůrné kroky. Příslušné kázeňské opatření ukládá třídní učitel, pověřený pedagogický pracovník nebo ředitel školy podle platných právních předpisů; projednání případu v pedagogické radě nenahrazuje toto rozhodnutí.

-napomenutí třídního učitele

-důtka třídního učitele

-důtka ředitelky školy

-případné snížené hodnocení chování na vysvědčení (nejde o kázeňské opatření; stanoví se podle pravidel hodnocení školy)

Pokud dosavadní prevence nebo podpora nepostačuje, škola podle situace přijme následující kroky (nejde o automatický sled sankcí):

- individuální pohovor se žákem
- jednání s rodiči
- doporučení kontaktu s odborníky

Při nespolupráci zákonných zástupců škola posoudí ohrožení dítěte a své oznamovací povinnosti. OSPOD kontaktuje při skutečnostech nasvědčujících ohrožení dítěte; Policii ČR při podezření na trestný čin nebo bezprostředním ohrožení. Postup a důvody zaznamená.

- **V případě zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči zaměstnancům školy nebo vůči ostatním žákům se považují za zvláště závažné zaviněné porušení povinností stanovených zákonem 561/2004 Sb.** (žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku, což v našem případě nelze), **proto tuto skutečnost oznamuje ředitelka školy OSPOD a státnímu zastupitelství do následujícího pracovního dne poté, co se o tom dozvěděla.**

Konkrétní postupy řešení:

(viz.: Krizový plán šikany, MPP)

- rozhovor se žákem (žáky)
- informovat vedení školy
- informovat rodiče
- informovat metodika prevence a výchovného poradce – svolat výchovnou komisi
- konkrétní vyšetřování, řešení
- provést zápis z jednání
- spolupráce s rodinou, péče a poradenství

Preventivně poradenský tým:

- **ředitelka školy: Mgr. Bc. Ivana Daňhelová**
- **nebo zástupce ředitelky: Mgr. Hana Zálohová**
- **výchovný poradce: Mgr. et Mgr. Nella Slavíková**
- **školní metodik prevence: Mgr. Michaela Sobková**
- **třídní učitel-učitelka**

Postup řešení u jednotlivých forem RCH:

Návykové látky, drogy, alkohol, tabák – výrobky určené ke kouření, nikotinové sáčky

- Při nálezu látky – pedagog látku bezpečně zajistí (bez testování), uloží do neprodyšného obalu, sepíše záznam a informuje vedení
- Zápis o nálezu:

1. popis látky

2. množství

3. obal

4. místo a čas nálezu

5. podpis svědka (svědků)

- info Policii ČR
- info rodičům žáka (pokud je známý)
  (info rodičům ve všech případech!!!)

- pokud rodiče užívání dlouhodobě nereflektují a nespolupracují se školou, vyrozumí škola OSPOD

- přivolání RZS
  (při podezření na požití některé návykové látky, kromě tabáku)

- vyšetřování, sepsání protokolu
- doporučení kontaktu na odborníky (zajistí metodik prevence)

Rizikové sexuální chování - Ohrožování mravní výchovy mládeže

(šíření pornografie, v jakékoliv formě, jakýmkoliv způsobem)

- jednání se žákem
- info rodičům, výchovná komise
- u žáků nad 15 let - info policii ČR

Násilné chování, šikana, kyberšikana

(viz. Krizový plán šikany)

- rozhovor s informátory
- rozhovor s celou třídou-postupně s každým žákem o samotě, za účasti výchovného poradce nebo pedagoga, který o vyšetřování neinformuje ostatní, dokud není vše vyřešeno
- rozhovor s agresory
- svolání TÝMU – výchovné komise
- informovat rodiče oběti
- informovat rodiče agresora (agresorů)
- vlastní vyšetřování
- práce se třídou
- dle potřeby info:
  - OSPOD
  - PPP PE
  - Policii ČR
  - při ohrožení zdraví a života: RZS

- zajistit ochranu oběti
- zajistit péči odborníků pro oběť i pro agresora (agresory)
- **provést zápisy z každého jednání!!!!**
- Vzor zápisu:

1. Datum (DD. MM. RRRR)
2. Místo: (škola, třída)
3. Zúčastněné osoby: (jména, role)
4. Popis situace: (stručný popis situace, kdo, kdy šikanu nahlásil – osobně, anonymně, jaké bylo zjištění)
5. Průběh šetření: (jak bylo šetření provedeno, kdo byl vyslechnut, co bylo zjištěno)
6. Informování rodičů – třídní učitel (datum a způsob kontaktu, reakce rodičů)
7. Přijatá opatření: (např. rozhovory, kázeňská opatření, zapojení odborníků – OSPOD, PPP, PČR)
8. Doporučení a další postup: (co bude dál, termíny kontrol, zapojení dalších institucí)
9. Podpis (výchovný poradce/školní metodik prevence, třídní učitel, ředitel školy)

Práce s žáky s PAS

(viz. Krizový plán – Postup při práci s žáky s PAS)

- Rizikové chování u dětí a mládeže s PAS (viz. přiložený Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS ke Krizovému plánu školy)

V případě agresivního chování žáka (např. brachiální agrese; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy);
V případě autoagresivního chování žáka (např. kousání se; bouchání se do hlavy; bití hlavou o stěnu/o zem; vytrhávání si vlasů):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy)
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit
- pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme
- v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka
- v případě potřeby kontaktujeme Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech)
- **PLÁN A – ODVEDENÍ ŽÁKA; PLÁN B – ODVEDENÍ TŘÍDY; PLÁN C – SCÉNÁŘ MIMOŠKOLNÍCH AKCÍ (viz. Krizový plán, 3. příloha)**

Vandalismus

- jednání se žáky
- jednání s rodiči – výchovná komise
- vyčíslení škody, náhrada škody pachatelem
- zápis

Extremismus, xenofobie, rasismus, netolerance/antisemitismus, homofobie

- jednání se žákem (žáky)
- jednání s rodiči – výchovná komise
- práce se třídou (multikulturní výchova) – metodik prevence
- interaktivní programy ve třídě (PPP PE)
- v případě trestného činu – info Policii ČR
- zápis

Netolismus - virtuální závislosti, kyberšikana, hoaxy, patologické hráčství

- jednání se žákem (žáky)
- jednání s rodiči
- kontakt na odborníky (info Co dělat, když - viz. příloha č.21 Hazardní hraní)
- v případě trestného činu – info Policii ČR
- práce se třídou – interaktivní program
- zápis

Divácké násilí, závislost na politickém nebo náboženském extremismu, sekty, EMO (příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí)), aj.

- jednání se žákem (žáky)
- jednání s rodiči (při signálech, že se žák účastní těchto aktivit nebo tíhne k některému náboženskému nebo extremistickému hnutí, sektě)
- doporučení a kontakt na odborníky
- (další řešení není v kompetenci školy!)
- Zápis

Poruchy příjmu potravy, sebepoškozování

- jednání se žákem (žáky) – individuální řešení, přístup
- jednání s rodiči
- rada s odborníky a doporučení kontaktu rodičům
- jde-li o ohrožení zdraví a života, je-li žák nebezpečný sobě nebo okolí – zajistit RZS
- zápis

Sebevražedné tendence

Při podezření na bezprostřední ohrožení života či zdraví nenechá pracovník žáka bez dozoru, neprodleně přivolá dalšího dospělého a podle stavu volá zdravotnickou záchrannou službu 155, případně 112. Současně informuje vedení školy a školní poradenské pracoviště; další sdílení informací a kontakt zákonných zástupců se řídí bezpečím žáka a právními povinnostmi školy.

Postup pro vedení rozhovoru s žákem:

Ocenit za svěření se + poskytnout velmi citlivý a nehodnotící přístup (nedramatizovat, zároveň situaci nepodceňovat – např. „Mrzí mě, že se takhle cítíš.“) + normalizovat, že je v pořádku o takových myšlenkách mluvit.

Mapování situace:

- Ví o tom někdo?
- Jak dlouho se to děje?

- „Máš něco, co ti pomáhá, když máš takové myšlenky?“ (zdroje podpory) „Nejsi v tom sám/sama.“ (ujištění, podpora)
- Mluvit o možnosti svěřit se blízké dospělé osobě, které důvěřuji + za jakých okolností by bylo dítě ochotné se svěřit.

Předání kontaktů na příslušnou pomoc ze sociální sítě (např. místní krizová centra) + naše e-maily a kontakt na Linku bezpečí (116 111) + Linku první psychické pomoci (116 123).

- Cílem rozhovoru je zmapovat situaci, dítě stabilizovat, podpořit a následně jej předat k další péči.
- V případě akutního ohrožení života volat 112. Volám na pohotovost - Informuji pracovníka o průběhu rozhovoru a konzultuji další kroky. Předání situace ŠMP + konzultuji situaci se školou.
- Doporučit webové stránky www.sebevrazdy.cz obsahující konkrétní odkazy na pomoc, informace o původu sebevražedných myšlenek + tipy na sebepéči.
- Dítěti předám informaci, že se jedná o informaci, kterou musím sdílet dále a jak to udělám (co bude následovat).
- Další postup je spojen s administrativou a povinností školy (záznam atd.).

Záškoláctví

- jednání se žákem (žáky)
- jednání se žákem a zákonnými zástupci; podle individuální situace včasné svolání výchovné komise, nastavení podpory a sledování docházky podle aktuálního doporučení MŠMT z ledna 2026
- návrh nápravy – výchovné opatření
- info OSPOD
- oznámení příslušným orgánům pouze při naplnění příslušných zákonných podmínek a podle posouzení konkrétní situace (nikoli automaticky po dosažení historické hranice 25 neomluvených hodin)
- zápis

Kriminalita, delikvence, krádeže

- jednání se svědky (informátory)
- jednání se žákem (žáky)
- jednání s obětí (pokud se jedná o trestný čin, přečin proti osobě, osobám)
- info rodičům
- info Policii ČR
- info OSPOD
- info MěÚ – přestupková komise
- info PPP
- práce s pachatelem (pachateli) – interaktivní programy
- zápis

Rizikové chování v dopravě

- jednání se žákem (žáky)
- info rodičům
- info Policii ČR – podle závažnosti – individuální řešení
- výchovná komise – opatření
- v případě ohrožení zdraví, úrazu, ohrožení života – zajistit RZS
- práce se třídou
- zápis

Rizikové sexuální chování, pohlavní zneužívání / nově: Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole

- jednání se žákem (žáky)
- jednání se svědky (informátorem)
- jednání s obětí
- info rodičům
- info OSPOD
- info Policii ČR
- ochrana oběti
- práce se třídou
- zápis

Domácí násilí a syndrom CAN / nově: Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole

- při podezření, že žák je vystaven takovému jednání informujeme ošetřujícího lékaře, OSPOD a Policii ČR
- jednání se svědky (informátorem)
- jednání se žákem (žáky) – individuální přístup
- kontakt na odbornou pomoc oběti – PPP
- zápis

Krizový plán v případě napadení ozbrojeným útočníkem

1. Vyhlásit situaci ohrožení.
2. **Utíkej – Schovej se – Bojuj** (Run-Hide-Fight; vždy primárně utéct – vyhledáme únikovou cestu a prostor opustíme; sekundárně se skrýt - není-li to možné, zajišťujeme tiché ukrytí a zábrany; poslední a až krajní možnost je aktivní obrana).
3. Zamknout a zabarikádovat dveře.
4. Skrýt se mimo prostor dveří.
5. Zavolat na PČR 158/112 –

mluvit stručně a srozumitelně;
sdělit, kde jsme a co se děje;
nezavěšovat, pokud mě nevyzve operátor;
popsat počet lidí kolem mě, včetně počtu zraněných;
pokud pachatele vidím, poskytnu krátký popis;
sdělím informaci, zda slyším výstřely nebo výbuchy;
v případě, že nemůžu mluvit, tak nezavěšuji telefon, operátor může slyšet z telefonu děj, který se odehrává kolem nás.

6. Nepouštět nikoho do místnosti.
7. Čekat na pomoc –
   vlastní útok trvá cca 15 minut, ale vlastní zákrok PČR může trvat i několik hodin.
8. Zaútočit na pachatele pouze v krajním případě –
   když vím, že se nemůžu schovat a útočník jde proti mně.
9. Spolupráce s PČR při evakuaci z budovy –
   ruce viditelně oddělené od těla;
   bez jakýchkoliv poznámek uposlechnout příkazů PČR.

Všechny postupy řešení jsou individuální, v jednotlivých případech postupujeme podle momentální situace a závažnosti případu, vždy ale se souladem s Metodickým doporučením MŠMT a MPP.

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti

Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s žákem a často také s rodiči žáka. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Při nástupu žáka do školy prostudují třídní učitelé pedagogickou dokumentaci žáků. Na jejím základě pak vytipují žáky, kteří by mohli být potenciálně neúspěšní při zvládnutí studia. Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

a) osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka

b) nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)

c) špatná docházka do vyučování – neúčast žáků ve výuce, z toho plynoucí špatné porozumění probírané látce a následné nezvládnutí učiva.

Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb nám pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi „školsky úspěšné žáky". Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

1. Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC.

2. Odchylka v celkové úrovni inteligence: žákovi bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace - zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, spolupráce s PPP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.

3. Žáci sociálně znevýhodnění: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole.

4. Žáci s vysokou absencí jsou velmi často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky -

plán dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví zvýšený dohled nad žákem.

Postup při řešení školní neúspěšnosti – podpůrný program:

Hlavním opatřením je jednoznačně zvýšená spolupráce s rodiči

1. Po prvním čtvrtletí třídní učitelé písemně informují rodiče žáků, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (jsou hodnoceni známkou nedostatečný nebo dostatečný, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový).

2. Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP)

- diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylu).

4. Pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi podpůrný plán.

5. Pokud žák zameškává více než 100 hodin výuky, vyvolává se jednání s rodiči preventivně. Přítomni TU, žák a rodič, případně učitel předmětu, kde se už objevily problémy. Domluví se podpora žákovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky atd.).

6. Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena třídním učitelem.

Podpůrný plán

Podpůrný plán, pro neprospívající žáky, je souhrn opatření nabízený žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným.

Realizace podpůrného plánu Pokud selže individuální podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žáku a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán. Po uzavření pololetního hodnocení výsledků vzdělávání navrhnou třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími

jednotlivých předmětů vedení školy (výchovnému poradci) žáky pro podpůrný plán. Třídní učitel zajišťuje sezvání všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Po uzavření klasifikace na závěr školního roku je vyhodnocena jeho efektivita.

Formy a metody práce:

Pro úspěšnost Podpůrného programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

• podpůrný studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žákovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním);

• zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žákovým vzdělávacím možnostem;

• možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, možnost doučování;

• užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu;

• používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu;

• individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva;

• vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu;

• domluva konzultační hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit;

• doučování ve spolupráci se staršími žáky;

Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze středního vzdělávání. Opakování ročníku je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Spolupráce s dalšími odborníky a organizacemi

Prevence MŠMT

- Mgr. Svatopluk Pohořelý (vedoucí oddělení primární prevence MŠMT)
- Mgr. Jana Havlíková, Mgr. Jana Kubecová (protidrogová prevence, certifikace programů primární prevence rizikového chování, poradenství…-prevence MŠMT)
- Mgr. Lenka Šťastná, Ph.D. (předseda České asociace adiktologů)
- Mgr. Petr Horký (krajský koordinátor JI– úředník na úseku protidrogové prevence; odbor školství, mládeže a sportu)
- PaedDr. Zdeněk Martínek (okresní koordinátor; PPP PE – etoped a speciální pedagog)
- Mgr. Michaela Sobková (školní koordinátor)
- Bc. Ilona Přibylová (OSPOD PE, kurátor pro děti a mládež)

Pedopsychiatři

- MUDr. Hana Laštovicová (Pelhřimov)
- MUDr. Eva Krejčí (Humpolec)
- MUDr. Milada Radosová (Havlíčkův Brod)

Oblast školství

- Pedagogicko-psychologická poradna PE
- Speciálně pedagogické centrum JIH

- BESIP
- DDM PE
- ÚP PE (Úřad práce)
- Hodina H Pelhřimov
- Národní pedagogický institut (NPI)
- Vysočina Education

Oblast zdravotnictví (složky IZS)

- „Zdravotníci" – (např. gynekoložka, kosmetička, výživový poradce, trenér, zdravotníci při akci „Den pro zdraví" a „První pomoc do škol"), spolupráce při realizaci různých programů (besedy, přednášky, exkurze)
- Pediatři a zdravotní sestry (nemocnice)
- Český červený kříž
- ZS PE (Záchranná služba)
- HZS PE (Hasičský záchranný sbor)

Sociální oblast

- MÚ – Odbor sociálních věcí – OSPOD (Městský úřad)
- ÚP PE (Úřad práce)
- Fokus Vysočina
- Charita Pelhřimov

Trestní politika

- Policie ČR
- Probační a mediační služba

Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů

Na 1. stupni ZŠ a v ZŠ sp.

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v hodinách prvouky, přírodovědy a vlastivědy, v českém jazyce, tělesné a výtvarné výchově i v pracovních činnostech. Při výuce lze využít různých metod např. výklad, předávání informací, samostatná skupinová práce, projektové vyučování, dramatická výchova ….

1. ročník

- Osobní bezpečí
- Základní zásady mezilidské komunikace
- Vztahy v dětském kolektivu
- Základní hygienické návyky
- Využití volného času
- Rodina – bezpečné místo

2. ročník

- Zdraví a jeho ochrana
- Lidské tělo
- Zacházení s léky
- Režim dne
- Vztahy mezi lidmi
- Chování v krizových situacích

3. ročník

- Lidské tělo, zdraví, jeho ohrožení a ochrana
- Lidé kolem nás, vzájemná pomoc, násilné činy, jejich postih
- Návyky k samostatnosti, efektivní využívání volného času
- Ochrana proti obtěžování cizí osobou
- Chování v krizových situacích

4. ročník

- Lidské tělo, odlišnosti mezi pohlavími
- Životospráva a důsledky nevhodných návyků
- Škodlivé vlivy a návyky při využívání volného času
- Pojmy z oblasti prevence - šikana, násilí a závislost
- Vztahy v kolektivu
- Chování v krizových situacích

5. ročník

- Domov, rodina, důvěra a vztahy
- Návykové a léčivé látky
- Vztahy v kolektivu
- Komunikace
- Pojmy z oblasti prevence - negativní vliv kouření a alkoholu
- Puberta a její projevy
- Nebezpečí při komunikaci s cizími lidmi
- Šikana a kyberšikana
- Chování v krizových situacích

Cílem prevence na prvním stupni

Po pěti letech by žáci měli zvládat tyto kompetence

- Definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- Zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- Základní sociální dovednosti
- Umět se ochránit před cizími lidmi
- Základní hygienické návyky
- Organizace volného času
- Rozlišit léky a návykové látky
- Pojmenovat škodlivost kouření a alkoholu a jiných návykových látek a znát jejich důsledky užívání
- Umět odmítat
- Záškoláctví – znát jeho důsledky
- Bezpečnost na silnicích, v dopravě

Na 2. stupni ZŠ

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci tak, aby byla probrána všechna témata, aby nedošlo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. Prevencí se zabývají vyučující v předmětech občanské výchovy, společenských vědách, přírodopisu, chemie, dějepisu, českého jazyka a literatury, výtvarné výchovy, pracovních činností, tělesné výchovy. K práci lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii a informačními technologiemi, projektové vyučování, skupinové práce, hraní rolí, besedy a přednášky.

6. ročník

- Vhodná náplň volného času, zdravý životní styl
- Ochrana zdraví
- Rodina a její funkce pro zdravý rozvoj jedince
- Osobní bezpečí, způsob chování v krizových situacích
- Rizika zneužívání návykových látek
- Způsoby odmítání
- Centra odborné pomoci
- Šikana a Kyberšikana

7. ročník

- Komunikace mezi lidmi
- Mezilidské vztahy
- Péče o zdraví, život s handicapem
- Sexuální výchova, vztahy mezi chlapci a děvčaty
- Osobní bezpečí, šikana, kyberšikana a sexuální násilí, chování v krizových situacích
- Drogy a jejich dělení, účinky, prevence

8. ročník

- Působení drog na oběhový systém, nervový a dýchací systém
- Tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka
- Rozvoj sebepoznání a sebepojetí
- Řešení problémů, chování v krizových situacích, konflikty
- Agresivita, šikana, kyberšikana a různé formy násilí
- Sexuální výchova, odlišnosti a deviace
- Drogová závislost, kontaktní centra

9. ročník

- Rozvoj osobnosti, sebevědomí a sebepojetí
- Zdravé sexuální chování
- Volba životního partnera
- Sociální výchova, vztah k jiným kulturám a národnostem
- Komunikace
- Právní odpovědnosti, trestní normy
- Šikana a kyberšikana, chování v krizových situacích

Cílem prevence na druhém stupni

Žáci by měli zvládat před opuštěním základní školy tyto kompetence

- Pojmenovat základní návykové látky, orientovat se v trestně právní problematice návykových látek, znát jejich účinky na lidský organismus
- Zvládat vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- Znát významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- Vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- Komunikovat se specializovanými službami – linky důvěry, krizová centra
- Správně se rozhodovat a odmítat
- Umět zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- Orientovat se v problematice sexuální výchovy
- Bránit různým formám násilí a vědět, kde vyhledat pomoc
- Zvládat základní sociální dovednosti
- Respektovat odlišné názory a zájmy jiných lidí
- Umět řešit spory se spolužáky nenásilným způsobem
- Záškoláctví – znát jeho důsledky
- Bezpečnost na silnicích, v dopravě

Používané metody práce

- výklad – informace
- slohové a výtvarné práce
- sociální hry
- skupinové práce ve třídě

- besedy – s učiteli, s odborníky
- práce s internetem (informačními technologiemi) – informace, pracovními listy

V přízemní části nové budovy je zřízena **„schránka důvěry“**, zde se mohou žáci svěřit se svými problémy. Taktéž nástěnky, které slouží k informacím z oblasti výchovného poradenství a primární prevence žáci naleznou v přízemí nové budovy (u šaten).

Zajímavé internetové stránky, odkazy:

www.specialniskoly.com – stránky naší školy

www.msmt.cz – stránky Ministerstva školství, oblast prevence

www.centrumlocika.cz, www.persefona.cz, www.magdalenium.cz, www.116006.cz (Bílý kruh) – organizace proti násilí

www.horkalinka.cz - horká linka proti internetové kriminalitě a dětské pornografii

www.pomoconline.cz, www.linkabezpeci.cz, www.modralinka.cz - linka důvěry, krizové situace a pomoci obětem internetové kriminality

www.bezpecne-online.cz - výchovně vzdělávací portál pro mladé ve věku 12 – 17 let

www.e-bezpecne.cz

www.odrogach.cz – informační portál primární prevence

www.dkc.cz - Občanské sdružení Dětské krizové centrum

www.nestourejsevnose.cz - informační portál primární prevence

www.minimalizacesikany.cz – informační portál o šikaně

www.stopnasili.cz – informační portál primární prevence

www.nekuratka.cz – informační portál o škodlivosti kouření

www.mvcr.cz – informační portál Ministerstva vnitra

www.zachranny-kruh.cz – informační portál primární prevence

www.tytozvladnes.cz

www.ocmu.cz; www.pokos.cz

www.hasik.cz

www.detskaprava.cz – informační portál zabývající se dětskými právy

www.saferinternet.cz/si-akademie/nabidka/skola-bezpecne-online - programy vhodné k výuce prevence

www.harmoniauniversalis.webnode.cz – nabídky výukových programů k prevenci (České Národní centrum bezpečnějšího internetu)

http://multikulti-challenge.cz/workshopy/ - nabídka výukových workshopů

www.drogy-info.cz

www.prevence-info.cz; www.adiktologie.cz; www.pprch.cz; www.osprch.cz

stránky-odkazy Neuroprevence (youtube.com)

http://www.azrodina.cz/4723-zavislost-pres-pocitac-neni-vase-dite-gambler

http://www.stred.info

http://www.prodamy.cz/kyber-sikana-novodoby-fenomen.html

www.kybergrooming.cz; www.policie.cz

www.seznamsebezpecne.cz

www.anabell.cz – poruchy příjmu potravy

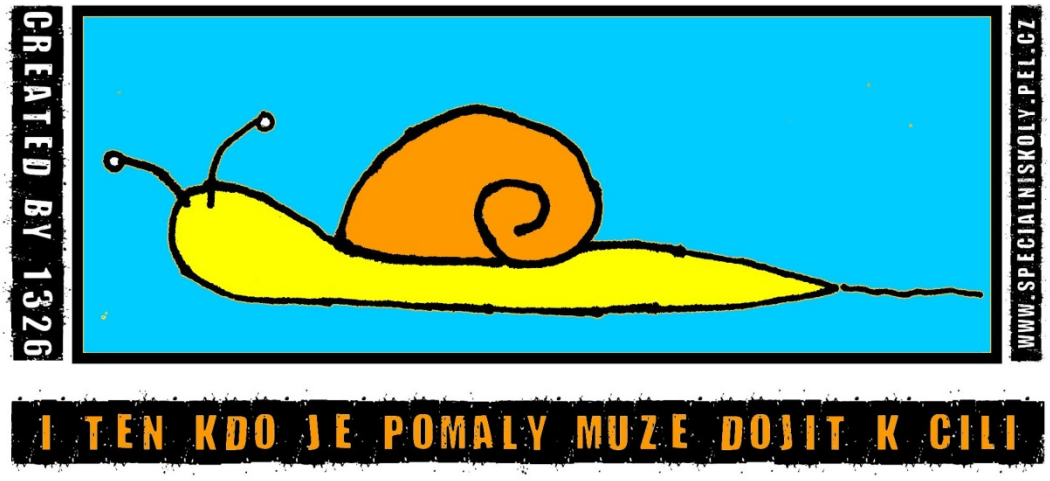
www.spondea.cz, www.ditekrize.cz – obtížné životní situace

https://www.poradna-vigvam.cz – ztráta blízkého

Krizový plán školy

1. příloha MPP

Příloha 1: Krizový plán školy

Vypracovala: Mgr. Michaela Sobková, školní metodik prevence

Schválila: Mgr. Bc. Ivana Daňhelová, ředitelka školy

Krizový plán vychází z těchto dokumentů:

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., v platném znění o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, včetně průběžně aktualizovaných tematických příloh č. 1–24 (zejména šikana, PAS, sebepoškozování, psychická krize a sebevražedné chování).
- Metodický pokyn k MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 22 294/2013-1; aktualizace metodického pokynu č.j. MSMT – 21 149/2016
- Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14 423/1999-22
- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (aktualizace leden 2026; nahrazuje staré metodické doporučení z roku 2002).
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí – žáků ve školských zařízení zřizov. MŠMT č.j. 37 014/2005-25
- Školní řád ZŠ

Školní preventivní tým:

- ✓ **ředitelka školy**
- ✓ **zástupce ředitele**
- ✓ **výchovný poradce**
- ✓ **školní metodik prevence**
- ✓ **všichni pedagogičtí pracovníci školy (třídní učitelky, ostatní učitelé, asistentky pedagoga, vychovatelky ŠD)**

Preventivní tým má úzce spolupracovat při mapování a řešení rizikových jevů na naší základní škole. Prioritními oblastmi jsou pro nás zejména pozitivní atmosféra a pozitivní přístup rodičů i veřejnosti ke škole, prevence šikany a kyberšikany, výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, informovanost žáků přiměřeně jejich věku, jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností, dodržování práv druhého a plnění svých povinností (zodpovědnost za své činy).

Pro konkrétní případy škola určí odpovědnou osobu v rámci ŠPP. Externí psycholožka poskytuje sjednané skupinové nebo konzultační služby, nepřebírá automaticky odpovědnost za koordinaci případu či nepřetržitou krizovou dostupnost.

ŠIKANA, agresivní chování (viz. 2. Příloha MPP)

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků.
Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.
Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování.

Postup:
1. Neprodleně oznámit toto zjištění metodikovi prevence.
2. Následuje schůzka metodika prevence, třídního učitele, ředitele školy, případně svědků z řad zaměstnanců a jsou dohodnuty další kroky.
3. Metodik prevence, třídní učitel, (podle domluvy) vedou rozhovory s obětí a svědky. Vše zaznamenat. Zjistit:
   - Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí.
   - Kdo je agresorem, kolik je agresorů. Kdo z nich je iniciátor – aktivní účastník šikanování.
   - Co, kdy, kde a jak dělali agresoři obětem.
   - K jak vážným a agresivním a manipulativním projevům došlo.
   - Jak dlouho šikana trvá.
4. Možný rozhovor s dalšími svědky.
5. Metodik prevence a ředitel školy provedou rozhovor s agresorem/agresory (opět je třeba vše písemně zaznamenat.) Pokud je více agresorů je možné je nechat mezi s sebou konfrontovat.
6. Telefonické oznámení stavu věci rodičům
   - agresorů (ředitelka školy) › následná schůzka MP, ředitelka školy, výchovný poradce, třídní učitelka, rodiče.
   - agresorů (metodik prevence, třídní učitel) › následná schůzka MP, výchovný poradce, třídní učitelka, rodiče.
7. Potrestání agresora podle školního řádu/krizového plánu.
8. Práce se třídou, ve které k šikaně došlo – třídní učitel, metodik prevence, psycholog…

Řešení pokročilé šikany

– výbuch skupinového násilí vůči oběti
1. Překonat šok, odhadnout závažnost a formu šikany.
2. Bezprostředně zachránit oběť, zastavit násilí.
3. Zabránit domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti (přivolat lékaře).
5. Nahlásit situaci vedení školy, MP. Domluvit se na spolupráci pedagogických pracovníků při vyšetřování.

6. Oznámit situaci Policii ČR, OSPOD, požádat je o pomoc při řešení.
7. Informovat rodiče oběti i agresora.
8. Zahájit vlastní vyšetřování.
9. Svolat výchovnou komisi.
10. Rozebrat situaci se třídou, dále sledovat a pracovat se vztahy.
11. Informovat zák. zástupce oběti šikanování o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace, nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského zařízení.
12. Výchovná opatření pro agresory:
- napomenutí, důtka TU, důtka ŘŠ
- snížení známky z chování
- doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení SVP pro děti a mládež nebo v obdobných organizacích

V mimořádných případech:
- doporučení rodičům na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně DÚ
- podání návrhu OSPOD k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v DÚ
- individuální výchovný plán pro agresora

V jakém případě vyrozumět Policii ČR a OSPOD (ve 4 bodě i státnímu zastupitelství)

- Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, bývá to často u pokročilé šikany.
- Jestliže má pedagog podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).
- V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a opakovaně se odmítají zúčastňovat výchovných komisí, je škole povinna vyrozumět OSPOD.
- **V případě zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči zaměstnancům školy nebo vůči ostatním žákům se považují za zvláště závažné zaviněné porušení povinností stanovených zákonem 561/2004 Sb.** (žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku, což v našem případě nelze), **proto tuto skutečnost oznamuje ředitelka školy OSPOD a státnímu zastupitelství do následujícího pracovního dne poté, co se o tom dozvěděla.**

Výchovná opatření (míru zhodnotí intervenční tým):
1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

KYBERŠIKANA

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu.

Kdo řeší:
U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován

- ředitel školy/šk. zařízení.
- školní metodik prevence s výchovným poradcem, školním psychologem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, pediatrem

Postup při řešení šikany (ŠMP, TU, ředitel)
1. Zajistit ochranu oběti. Kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www. stránek, profilu….atd.
2. Zajistit dostupné důkazy
3. Důkladně vyšetřit (ne konfrontace oběti a agresora) a žádat odbornou pomoc

- Vyšetřit všechny souvislosti se zjištěným incidentem. Zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, OSPOD, policie…)

4. Informovat rodiče oběti a rodiče kyberagresora. Poučit rodiče o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespadají do kompetence školy.

Výchovná opatření (míru zhodnotí intervenční tým):
1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

PRÁCE S ŽÁKY S PAS (viz. 3. Příloha MPP)

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. Jejich charakteristika se v poslední době významně měnila. V současné době hovoříme souhrnně o poruchách autistického spektra a rozlišujeme je podle míry podpory, kterou jedinci potřebují, nově jsou východiskem také klasifikace stupně postižení intelektu a funkční komunikace.
Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- *sociální interakce a sociální chování;*
- *verbální i neverbální komunikace;*
- *oblast představivosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit.*

Stupeň závažnosti poruch bývá různý, typická je také značná variabilita projevů. I v případě nejlehčích forem postižení je zhoršena sociabilita a ztíženo zařazení jedince do společnosti.

V případě agresivního chování žáka (např. brachiální agrese; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy);
V případě autoagresivního chování žáka (např. kousání se; bouchání se do hlavy; bití hlavou o stěnu/o zem; vytrhávání si vlasů):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy)
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit
- pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme
- v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka
- v případě potřeby kontaktujeme Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech)
- mezi rodičem a školou je uzavřena tzv. Dohoda o společném postupu při zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků během výchovně vzdělávacího procesu
- (PLÁN A – ODVEDENÍ ŽÁKA; PLÁN B – ODVEDENÍ TŘÍDY; PLÁN C – SCÉNÁŘ MIMOŠKOLNÍCH AKCÍ (viz. Krizový plán, 3. příloha))

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence na základní škole; **škola může požadovat doložení nepřítomnosti žáka z důvodu nemoci ošetřujícím lékařem, a to pouze jako součást omluvenky vystavené zákonným zástupcem, a to pouze v případě, že nepřítomnost žáka ve škole přesáhne tři dny školního vyučování**). Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku.

Kdo řeší + s kým spolupracuje

- U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy/škol. zařízení.
- Školní poradenské pracoviště (školní metodik prevence a výchovný poradce; podle potřeby spolupráce s externí psycholožkou)
- OSPOD (oddělení sociálně právní ochrany dětí), POLICIE ČR

Jak postupovat - vyšetření příčin záškoláctví

1. rozhovor s dítětem - žákem

- porozumět individualitě dítěte
- nutné komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování
- hovořit zásadně o konkrétním chování
- zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď
- společně hledat cesty k nápravě
- má-li dítě dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole

2. rozhovor s rodiči (zákonnými zástupci)

- vyjádřit porozumění jejich emocím
- vést k porozumění, motivaci chování dítěte
- co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace
- na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto
- dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují případně k hledání dalších možností

V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, následuje hlášení o zanedbání školní docházky na OSPOD, Policii ČR.
Pokud má žák více zameškaných hodin, které jsou sice omluvené, ale učitel má podezření na skryté záškoláctví, může tuto informaci konzultovat taktéž s OSPOD.

Výchovná opatření (míru zhodnotí intervenční tým):

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

VANDALISMUS

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků.
Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil. Proto bude po něm škola požadovat náhradu. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák, je preferován tento způsob náhrady škody. Případně může škodu nahradit jeho zákonný zástupce.

Kdy hlásit policii?

- V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kdy hlásit OSPOD?

- V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

Výchovná opatření (míru zhodnotí intervenční tým):

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

KRÁDEŽE

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován.

Postup při řešení krádeže:

1. Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem nebo ředitelkou školy.
2. S náhradou způsobené škody postupovat jako u vandalismu. Preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvat na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
3. Zákonné zástupce zloděje vyrozumívat vždy až poté, kdy budete přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších dětí.
4. O krádeži a jejím šetření provést záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím…

Kdo řeší + s kým spolupracuje

- U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy/šk. zařízení.
- Ve škole věc koordinuje podle povahy případu vedení školy, školní metodik prevence a výchovný poradce ve spolupráci s třídním učitelem; podle potřeby se zapojuje externí psycholožka a navazující odborné instituce (PPP, SPC, OSPOD, Policie ČR).

Kdy hlásit rodičům?

- Rodičům poškozeného vždy ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. Celá řada dětí krade proto, že je někdo krást poslal a oni z něj mají strach. Není to sice o nic menší krádež, ale je to informace, kterou by rodič měl vědět také.

Kdy hlásit policii?

- V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kázeňská opatření ukládá příslušná oprávněná osoba podle školního řádu a platných právních předpisů; školní metodik prevence a výchovný poradce poskytují součinnost a podpůrná opatření.

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE - CAN, DOMÁCÍ NÁSILÍ

Dříve Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (CAN - Child Abuse and Neglect).

Nově: TÝRANÉ, ZNEUŽÍVANÉ A ZANEDBÁVANÉ DÍTĚ VE ŠKOLE

Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb. Takové chování můžeme chápat jako zneužití fyzické síly nebo psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem.

Kdo řeší + s kým spolupracuje

- U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy
- školní metodik prevence spolupracuje s výchovným poradcem, školním psychologem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, pediatrem, orgánem sociálně právní ochrany dítěte

Jak postupovat při podezření na CAN:

1. Prvním, co musí učitel udělat, je vůbec všimnout si a odhalit to, že dítě nese nějaké stopy týrání (zhoršení prospěchu, problémy ve vztazích se spolužáky, agresivní chování, změny v pravidelných návycích-stravování, spaní, tělesné známky týrání…).

2. Navázání osobního kontaktu s žákem, rozhovor s žákem (nejlépe třídní učitel).

- Pokud se nedaří navázat kontakt, je dobré kontaktovat PPP.
- Jednou z možností je, že učitel žákovi, který se nechce se svým problémem svěřit, doporučí, aby se obrátil na Linku bezpečí. Dítě si může o svém problému po telefonu popovídat anonymně a záleží jen na něm, zda se během rozhovoru stane důvěřivějším a sdělí na sebe kontakt.
- Komunikace s ostatními spolužáky nebo sourozenci, zda o příčině problémů nevědí něco bližšího.

3. Rozhovor s rodičem

4. Spolupráce s odborníkem

- Lékař - pediatr si přeje, aby dítě přišlo v doprovodu rodiče.
- PPP - sem by mělo dítě jít spolu se zákonným zástupcem.
- OSPOD - podezření na týrání žáka.

NÁVYKOVÉ LÁTKY (alkohol, tabákové a nikotinové výrobky, omamné látky…)

Alkohol a tabákové výrobky jsou legální drogou, přičemž její dostupnost je v různých zemích upravena odlišně. V České republice je podle zákona možné podávat a prodávat alkohol a tabákové výrobky zletilým osobám, tj. od 18 let věku. Nikotin je legislativně zařazen jako jed.

Nález alkoholu ve škole

a) Nalezený alkohol v prostorách školy:

1. Nepodrobujte ho žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
2. Oznámení vedení školy
3. Uložení u vedení školy pro případ důkazu
4. Provede se stručný záznam (třídní učitel, metodik prevence - datum, čas a místo zajištění, příp. se uvede jméno svědka).

b) Zadržení alkoholu u žáka:

1. Nepodrobujte ho žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. Nálezce oznámí nález vedení školy a zajistí uložení alkoholu u vedení školy.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický
pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči, volá lékařskou službu první pomoci.
5. Provede se zápis vyjádření žáka (pokud toto jeho stav dovoluje).
   - **Záznam obsahuje/datum, místo, čas, jméno žáka- podpis žáka, v případě, že odmítne, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu, záznam obsahuje minimálně 2 účastníky z řad pedagogů jako svědků.**

6. Záznam se uloží do agendy metodika prevence.

7. Vyrozumění zákonného zástupce, v případě opakování – oznámení na OSPOD.
8. V případě, že alkohol obsahuje i jiné příměsi, předat tekutinu přivolanému lékaři.
9. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
10. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Nález tabákových výrobků, výrobků určených ke kouření a nikotinových sáčků ve škole

„Žákům je zakázáno do školy vnášet a ve škole užívat návykové látky a jedy a takové látky, které je svým vzhledem, chutí a konzistencí napodobují.“

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci
2. Tabákový výrobek, výrobek určený ke kouření, nikotinový sáček je třeba žákovi odebrat a zajistit

3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka
4. Záznam založí školní metodik prevence do své agendy a do ředitelny školy
5. Třídní učitel informuje zákonného zástupce o porušení zákazu kouření a vhodným postupem je předá proti podpisu zákonnému zástupci. Při opakování a pokud rodiče užívání dlouhodobě nereflektují a nespolupracují se školou vyrozumí škola OSPOD.
Užívání omamných a psychotropních látek lze považovat za rizikové chování, na kterém se podílí mnoho faktorů. Vydefinování rizikových faktorů pomáhá najít vhodné a účinné intervence a předcházet hlubším negativním dopadům, které ovlivňují rozvoj osobnosti a uplatnění mladého člověka v životě.

Jak postupovat při nálezu OPL:

a) Nález OPL v prostorách školy:

1. Látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury a ihned informuje vedení školy.
2. V přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezu. Ředitel školy nebo jeho zástupce obálku přelepí, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschová do školního trezoru. O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

b) Nález látky, kterou považujeme za OPL, u žáka:

1. Zabavenou látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. Pokud mám podezření, že je žák pod vlivem OPL:
   - pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
   - pokud je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a přivolá lékařskou službu první pomoci.
   - jestliže akutní nebezpečí nehrozí, ihned vyrozumí vedení školy.
   - ředitelka školy informuje zákonného zástupce, že žák konzumoval OPL ve škole a je schopen výuky. V případě, že zákonného zástupce nelze kontaktovat, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany vyžadovat pomoc.
3. nálezu ihned uvědomí ŠMP a vedení školy
4. O nálezu sepíše ŠMP stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (datum, místo a čas nálezu a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena nebo který látku odevzdal. V případě, že žák podepsat odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu. U zápisu a rozhovoru je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce. Zápis záznamu založí ŠMP do své agendy.
5. Ředitelka školy nebo jeho zástupce o nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
6. Ředitel školy vyrozumí zákonného zástupce žáka.
7. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají zajištěnou látku výše uvedeným postupem přivolanému lékaři. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

c) Podezření, že má žák OPL:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
2. Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
3. Žáka izolují od ostatních žáků a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem.
4. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

Kdo s kým spolupracuje

- vždy řeší: ředitel školy, výchovný poradce, ŠMP, třídní učitel
- vždy informovat rodiče
- je vhodné informovat i dětského lékaře
- V případě, kdy spolupráce s rodiči není efektivní a dítě je ohroženo, má škola povinnost obrátit se na OSPOD s upozorněním na možné ohrožení výchovy dítěte (ustanovení § 201 zákona č. 40/2009 Sb.). Škola má povinnost oznamovat (dle § 10 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí a mládeže) OSPOD, že jde o děti, které jsou ohroženy a jsou uvedeny v § 6 tohoto zákona.
- V případě užití OPL informovat i Policii ČR

EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE, ANTISEMITISMUS, HOMOFOBIE

Za **extremistické chování** lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu. U žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ.
Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu") je i poškozuje.
Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.
Antisemitismus znamená nepřátelský vztah vůči Židům, kteří žijí v různých zemích, je to jedna z forem rasismu. V oblasti náboženství se jeví jako odpor vůči judaismu.
Homofobie - jedná se o nenávist či strach vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem. V užším slova smyslu se jedná pouze o postoje a jednání negativně namířené vůči homosexuálním lidem.

Kdo řeší:

- výskytu daného jevu musí být informován ředitel školy, metodik prevence, TU

Jak postupovat při řešení:

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských, homofobních postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
5. Zaměřit výuku na tyto problémy. Pozvat experty k diskusi s žáky/studenty.
6. Informovat rodiče
    - V případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezřená na účasti žáka v extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým, antisemitským podtextem.
7. Informovat Policii ČR
    - V případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí.

Krizový plán v případě napadení ozbrojeným útočníkem

1. Vyhlásit situaci ohrožení.
2. Utíkej – Schovej se – Bojuj (Run-Hide-Fight; vždy primárně utéct, sekundárně se skrýt, poslední možnost je aktivní obrana).
3. Zamknout a zabarikádovat dveře.
4. Skrýt se mimo prostor dveří.
5. Zavolat na PČR 158/112 –
   mluvit stručně a srozumitelně;
   sdělit, kde jsme a co se děje;
   nezavěšovat, pokud mě nevyzve operátor;
   popsat počet lidí kolem mě, včetně počtu zraněných;
   pokud pachatele vidím, poskytnu krátký popis;
   sdělím informaci, zda slyším výstřely nebo výbuchy;
   v případě, že nemůžu mluvit, tak nezavěšuji telefon, operátor může slyšet z telefonu děj, který se odehrává kolem nás.
6. Nepouštět nikoho do místnosti.
7. Čekat na pomoc –
   vlastní útok trvá cca 15 minut, ale vlastní zákrok PČR může trvat i několik hodin.
8. Zaútočit na pachatele pouze v krajním případě –
   když vím, že se nemůžu schovat a útočník jde proti mně.
9. Spolupráce s PČR při evakuaci z budovy –
   ruce viditelně oddělené od těla;
   bez jakýchkoliv poznámek uposlechnout příkazů PČR.

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ
2. příloha MPP

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PELHŘIMOV
KOMENSKÉHO 1326

WWW.SPECIALNISKOLY.PEL.CZ E-MAIL: SPECIALNISKOLY@PEL.CZ TEL.: 565 324 835 IČO 70844194

Příloha 2: Školní preventivní program proti šikanování

Vypracovala: Mgr. Michaela Sobková, školní metodik prevence

Schválila: Mgr. Bc. Ivana Daňhelová, ředitelka školy

1. **Definice šikany dle č.j. MSMT – 22 294/2013-1 ; aktualizace č.j. MSMT – 21 149/2016**

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedince nebo skupiny vůči jinému jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Pedagogičtí pracovníci školy jsou s tímto MP MŠMT seznámeni.

2. Metodika řešení problému

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli hraje strach obětí, pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity" agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování /viz. příloha/.

KRIZOVÝ PLÁN „A"

Zahrnuje situace, které škola zvládne řešit vlastními silami /řešení 1., 2., 3. stadia šikanování/.

Kroky:

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky **(nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory)** – ***přítomni 2 vyučující***
5. ***ochrana oběti (umístění žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby – ředitelna, kancelář zástupce ředitelky)***
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
a) Rozhovory – v pořadí oběť, svědci, agresoři
Dle situace je oddělit agresory od kolektivu, aby nemohli ovlivnit svědky.
Je třeba zjistit: - kdo je oběť, popřípadě kolik je obětí.
b) oddělené rozhovory s podezřelými ze šikanování; případné další kroky pouze podle odborného posouzení situace, bez konfrontace s obětí či svědky.
7. obsah rozhovorů:
- kdo je agresor
- popřípadě kolik je agresorů
- kdo je iniciátor
- kdo je aktivní účastník šikanování
- kdy a kde k šikaně dochází
- jakou formou, co a jak dělali agresoři konkrétním obětem
- jak dlouho a jak často trvá

- proč ubližovali
- jaké opatření navrhují a proč
- jak lze násilí v budoucnu zabránit

Důležité je vytvoření seznamu hlavních typů agresorů (iniciátorů, aktivních účastníků a agresorů, kteří jsou současně obětmi) a u jejich jmen si zaznamenat co nejpřesnější údaje kdy, kde, jak a komu co dělali.

8. realizace vhodné metody:
a) metoda usmíření;
b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a
jeho rodiči);
9. třídní hodina:
a) efekt metody usmíření;
b) oznámení potrestání agresorů;
10. rozhovor s rodiči oběti;
11. třídní schůzka;
12. práce s celou třídou.

KRIZOVÝ PLÁN „B“

Zahrnuje situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její spolupráce se specializovanými institucemi a policií /např. řešení pokročilé a nestandardní šikany 3., 4., 5. stádia, výbuchu skupinového násilí vůči oběti/.

Kroky:

1. překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
2. domluva pedagogických pracovníků na spolupráci (zajištění suplování a druhého vyučujícího k rozhovorům) a postupu vyšetřování
3. zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
4. pokračující pomoc a podpora oběti (popř. přivolání lékaře)
5. nahlášení policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
6. vlastní vyšetřování
- rozhovor s obětí a informátory
- nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
- individuální rozhovory se svědky; nekonfrontovat je s podezřelými ze šikanování
- oddělené rozhovory s podezřelými ze šikanování; oběť s nimi nekonfrontovat

V rámci první pomoci je nutné spolupracovat s dalšími institucemi a orgány /PPP Pelhřimov, SVP Jihlava, OSPOD, Policie ČR/ viz. Krizový plán školy.
V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči PPP Pelhřimov (popř. dětský psycholog), SVP Jihlava nebo další odborníky.

3. Výchovná opatření
Pro potrestání agresorů využít klasifikační řád ZŠ.
Pro nápravu situace je důležité pracovat s celým třídním kolektivem. Žáci jsou informováni o rizicích agresivního chování a o výchovných opatřeních školy, o možnostech pomoci pro oběti a svědky šikany (schránky důvěry). Lze využít intervenční programy.
V mimořádných případech může ředitelka školy:
- doporučit rodičům agresora dobrovolné umístění dítěte do SVP nebo pobyt v diagnostickém ústavu
- podat návrh na OSPOD k zahájení práce s rodinou

- **V případě zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči zaměstnancům školy nebo vůči ostatním žákům se považují za zvláště závažné zaviněné porušení povinností stanovených zákonem 561/2004 Sb.** (žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku, což v našem případě nelze), **proto tuto skutečnost oznamuje ředitelka školy OSPOD a státnímu zastupitelství do následujícího pracovního dne poté, co se o tom dozvěděla.**

4. Spolupráce s rodiči
Rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření zodpovědný ředitel školy. Při vyšetřování i nápravě je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, třídního učitele a ostatních pedagogických pracovníků s rodiči obětí i agresorů. Je vhodné jednat s rodiči obětí a agresorů odděleně, rodiče agresorů zvát po páru. Je žádoucí přítomnost obou zákonných zástupců. Je důležité je seznámit s případem a opatřeními, která škola přijme. Jednání je přítomen ředitel školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel. Z jednání se vytvoří zápis, který podepíší všichni přítomní.
Při jednání je nutný taktní přístup a zejména zachování důvěrnosti informací!

Informační leták pro žáky (vytvořen ŠMP pro žáky naší školy)
Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál.

Víš o někom, kdo je šikanován, a je ti ho líto.

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM, KTERÉMU DŮVĚŘUJEŠ.

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepříjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě. Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí /bití, krádeže a poškozování věcí/. Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- Obrať se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
- Obrať se na školního metodika prevence rizikového chování.
- Využij schránku důvěry na chodbě ZŠ.
- Svěř se svým rodičům.
- V případě, že nenajdeš odvahu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

Přílohová část:

PŘÍLOHA č.1: Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:
- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmlouvání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:
- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!)

Rodiče žáků by si měli všímat především těchto možných signálů šikanování:
- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

PŘÍLOHA č. 2: Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)
Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.
První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je se dělají „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi „otloukánka“. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu
Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné" legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace
V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace …

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra
Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šiřitelé „viru" začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejníže, tedy ti „slabí". Svým způsobem platí „raději on, než já".

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy
Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám." U členů „virem" přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana
Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování". Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře" a „otroky". Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání para struktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

PŘÍLOHA č. 3: Druhy šikanování

Fyzická aktivní přímá
- útočníci oběť věší, škrtí, kopou, fackují

Fyzická aktivní nepřímá
- kápo pošle nohsledy, aby oběť zbili, oběti jsou poničeny věci

Fyzická pasivní přímá
- agresor nedovolí oběti, aby si sedla do lavice
- fyzické bránění oběti v dosahování jejich cílů

Fyzicky pasivně nepřímá
- agresor odmítne oběť na její požádání pustit ze třídy na záchod
- odmítnutí splnění požadavků

Verbální aktivní přímá
- nadávání, urážení, zesměšňování

Verbální aktivní nepřímá
- rozšiřování pomluv, patří sem i tzv. symbolická agrese, která může být vyjádřena v kresbách, básních apod.

Verbální pasivní přímá
- neodpovídá na pozdrav, otázky apod.

Verbální pasivní nepřímá
- spolužáci se nezastanou oběti, je-li nespravedlivě obviněna z něčeho, co udělali její trýznitelé.

PŘÍLOHA č. 4: Vyhlášky a zákony

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT č.j. 21291/2010-28 byla v prosinci 2019 schválená a aktualizovaná příloha č.6, Školí šikana.
- Metodický pokyn Ministra školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování
- ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-22294/2013-1, aktualizováno č.j. MSMT – 21 149/2016.
- č.j. MSMT 14 423/99 k projevům rasismu, xenofobie a intoleranci
- č.j. MSMT 10 194/2002 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- č.j. MSMT 25 884/2003 ke spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
- Zákon č.359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č.379/2005 o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Závazný pokyn Policejního prezidenta č.179/2000
- Vyhláška č.72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

PŘÍLOHA č. 5: Literatura pro oblast školního šikanování

Základní literatura

- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Poznámka: Pro pracovníky v ústavní a náhradní rodinné péči může být užitečná kapitola Pasťácké šikany v knize Bolest šikanování (Portál, 2001, 2005).

Doporučená literatura (knihy, sborníky, studie, závěrečné zprávy)

- Kavalír, A. (Eds.) (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.
- Kolář, M. (2013). Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studii.
- Kolář, M.(2012). Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI.
- Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2009). Skrytá podstata Hradeckého školního programu proti šikanování. In: Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference v Praze 19.3. 2009. Praha: Tribun EU.
- Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.
- Kolář, M. (Ed.) (2004) Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PdF UP 30.3. 2004. Praha: Společenství proti šikaně. 10 - 12.
- Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.
- Kolektiv autorů (2012). Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI.
- Kopecký, K., Krejčí, V. (2010). Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Univerzity. [cit. 2.12. 2012] http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni
- Krejčí,V. (2010). Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2.12. 2012] Dostupný z WWW – http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd
- Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál.
- Philippová, L., Janošová,P. (Eds.) (2009). Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference konané 19. 3. 2009 v Praze. Brno: Tribun EU.
- Rogers,V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.
- Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.
- Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál.

Doporučená literatura (časopisy)

- Kolář, M. (2010). Bolest kyberšikany. Informační bulletin 1. Úřad pro ochranu
- osobních údajů.
- Kolář, M. (2010). Ve škole: Šikana, nebo jen škádlení? Psychologie dnes 2 (16), 56-59.
- Kolář, M. (2009). Šikana v mateřské škole: diferenciální diagnostika – jak rozlišit šikanování od škádlení? Řízení mateřské školy (20. aktualizace). Praha: nakladatelství dr. Josef Raabe.
- Kolář. M. (2009). Zlo či dobro, šikanovanie alebo doberanie? In: Sociálna prevenci 1. Bratislava: Národne osvetové centrum.
- Kolář, M. (2007). Český školský program proti šikanovaniu. Perspektivy. In: Sociálna prevencia. Bratislava: Národné osvetové centrum.
- Kolář, M. (2007). Český školní program proti šikanování. Právo a rodina, 3.
- Kolář, M. (2006). Jak na šikanu? Psychologie dnes 2 (12), 16-18.
- Kolář, M. (2005) Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická
- chirurgie. Prevence 7 (2), 3-7.
- Miovský, M. a kol. (2012). Návrh doporučené struktury MPP prevence rizikového chování pro ZŠ. Praha: Klinika adiktologie 1.LF KU

PŘÍLOHA č. 6: Kontakty a webové stránky

- Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
- Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu
- internetu, www.horka-linka.cz
- Poradna e-bezpeci - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu,

Seznam používaných webových stránek

www.e-nebezpeci.cz E-Nebezpeci pro učitele
www.sikana.org Společenství proti šikaně
www.ncbi.cz Národní centrum bezpečnějšího internetu
www.kybergrooming.cz
www.seznamsebezpecne.cz
www.adiktologie.cz
www.atlinka.cz (anonymní linka pomoci)
www.bkb.cz (znásilnění, pohlavní zneužívání, domácí násilí, oběti a svědci trestných činů, přepadení)
www.dds.winet.cz (děti, volný čas, drogy)
www.detskaprava.cz
www.donalinka.cz (pomoc osobám ohroženým domácím násilím)
www.minimalizacesikany.cz
www.modralinka.cz
www.nasedite.cz
www.koordona.cz (koalice neziskových organizací proti domácímu násilí)

www.podaneruce.cz
www.poradenskecentrum.cz
www.sikana.cz
www.spondea.cz (krizové centrum)
http://www.linkabezpeci.cz/webmagazine/home.asp
http://www.msmt.cz/
http://www.saferinternet.cz/
http://www.ippp.cz/

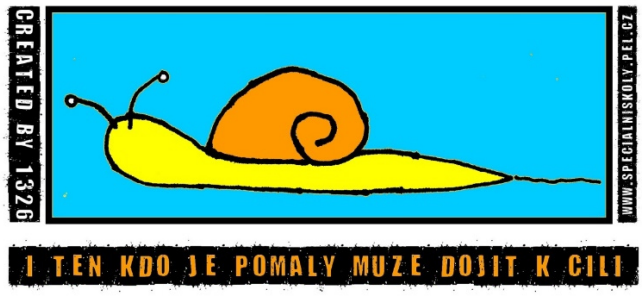
ZÁKLADNÍ ŠKOLA PELHŘIMOV
KOMENSKÉHO 1326
WWW.SPECIALNISKOLY.PEL.CZ E-MAIL: SPECIALNISKOLY@PEL.CZ TEL.: 565 324 835 IČO 70844194

Krizový plán školy

Postup při práci s žáky s poruchami autistického spektra (PAS)

3. příloha MPP

Příloha 3: Krizový plán školy – Postup při práci s žáky s poruchami autistického spektra

Vypracovala: Mgr. Michaela Sobková, školní metodik prevence

Schválila: Mgr. Bc. Ivana Daňhelová, ředitelka školy

Krizový plán vychází z těchto dokumentů:

- **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č.j. 21 291/2010-28); přílohy č.1 – č.22.** V prosinci 2019 byla schválená a aktualizovaná příloha č. 6, Školní šikana; **21.03.2017 schválená příloha č. 22, Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu.** Ke dni 01.02.2022 byla aktualizovaná příloha č. 13, Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., v platném znění o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí – žáků ve školských zařízení zřizov. MŠMT č.j. 37 014/2005-25
- Školní řád ZŠ
- Úmluva o právech dítěte, sdělení FMZV č. 104/1991 Sb.
- Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, sdělení č. 10/2010 Sb. m. s.

Školní preventivní tým:

- ✓ **ředitelka školy**
- ✓ **zástupce ředitele**
- ✓ **výchovný poradce**
- ✓ **školní metodik prevence**
- ✓ **všichni pedagogičtí pracovníci školy (třídní učitelky, ostatní učitelé, asistentky pedagoga, vychovatelky ŠD)**

Pedagogičtí pracovníci školy jsou s tímto MP MŠMT seznámeni.

V prostředí školy se snažíme předcházet vzniku problémového chování a krizových situací u žáků s PAS. Vhodné postupy práce s žákem v rámci vzdělávání i v rámci mimoškolních aktivit (v rámci školy) jsou popsány v individuálním vzdělávacím plánu. Informace o vhodných postupech práce se žákem s PAS jsou v doporučení ŠPZ uvedeny obvykle v „Závěrech

podstatných pro vzdělávání žáka a jeho pobyt ve škole“ a dále jsou podrobněji rozepsány v části „Podpůrná opatření jiného druhu“. Krizové situace u žáků s PAS jsou obvykle důsledkem podcenění některých specifik v jejich chování, např. neporozumění právě probíhající situaci, pocit nepochopení nebo naopak potřeba zvýšené pozornosti.

Po proběhlé krizové situaci u žáka s PAS je vhodné vysvětlit spolužákům, co bylo příčinou reakce, jak můžeme těmto reakcím předcházet a dále jak se můžeme v podobných situacích zachovat. Vždy je potřeba vycházet z aktuální situace a nejlépe ke spolupráci přizvat pracovníky školního poradenského pracoviště, případně vyhodnotit závažnost celé situace a následně postupovat v zájmu ochrany zdraví žáka.

Jako nejzávažnější hodnotíme situace, kdy by mohlo dojít k ohrožení zdraví či života samotného žáka s PAS nebo jeho spolužáků, pedagogických i nepedagogických pracovníků školy. V takovém případě je nezbytné dodržet následující postup:

Postupy při práci s žáky s poruchami autistického spektra

1) V případě agresivního chování žáka (např. brachiální agrese - tělesné násilí proti lidem a věcem; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy), na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním), popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky);
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližujeme, ale pouze do bezpečné vzdálenosti. Je také vhodné udržet mezi žákem a námi ochrannou bariéru (např. školní lavice);
- pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí);
- snažíme se, aby se žák posadil např. na zem, na židli, na koberec a pokračujeme v jeho zklidňování;
- pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

Příklad:

PLÁN A – ODVEDENÍ ŽÁKA:

- vyučující zajistí bezpečnost žáků ve třídě a podle předem nastavených pravidel v Krizovém plánu požádá o spolupráci další pedagogické pracovníky tak, aby bylo možné převést žáka v akutní krizi do klidného a bezpečného prostředí,
- vyučující vyčká momentu uklidnění žáka. Následně uplatňuje prvky motivace ke znovunavrácení žáka do učebního procesu, případně při přetrvávajícím afektu je informován zákonný zástupce žáka nebo je zavolána Zdravotnická záchranná služba.

PLÁN B – ODVEDENÍ TŘÍDY:

- v případě, že chování žáka s PAS je natolik ohrožující, že není možné jeho převedení do jiného prostoru školy, vyučující opět zajistí spolupráci s určenými pedagogickými pracovníky školy dle pravidel nastavených v Krizovém plánu a zajistí bezpečné přesunutí žáků třídy do náhradních prostor,
- pokračuje snaha o zklidnění žáka, pokud se zklidnění žáka nedaří, je třeba upozornit zákonného zástupce, případně požádat o odbornou pomoc (Zdravotnická záchranná služba).

2) V případě autoagresivního chování žáka (např. kousání se; bouchání se do hlavy; bití hlavou o stěnu/o zem; vytrhávání si vlasů):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáků ze třídy). Na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem, snažíme se ho uklidnit;
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se přibližujeme k žákovi (do bezpečné vzdálenosti), snažíme se autoagresivní chování zastavit (vždy je třeba nutné vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí), např. vzít žáka za ruce, navázat oční kontakt, nabídnout alternativu (změnu situace);
- v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

3) V případě vzniku rizikové situace mimo budovu školy (např. vycházka; školní akce):

- povinností pedagogického pracovníka je chránit bezpečí a zdraví žáka i mimo budovu školy/školského zařízení, kdy provádění této zásady má svůj odraz ve školském zákoně a dalších prováděcích předpisech. Jedná se např. o pravidla, která se týkají pedagogického dohledu nad žáky v případě výuky mimo místo, kde se obvykle uskutečňuje vzdělávání (např. § 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje, že při akcích mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví žáků připadnout více než 25 žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ředitel školy);
- pedagogický pracovník by měl při mimoškolních akcích zohlednit specifika projevů žáka s PAS (např. pro některé žáky s PAS může být cestování v MHD v dopravní špičce spouštěčem problémového chování);
- jestliže přeci jen dojde ke krizové situaci, snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům, žáka s PAS se snažíme verbálně uklidňovat, zastavit ho, přimět ho, aby se posadil, fyzicky blokujeme cestu k silnici a dalším nebezpečným místům (např. vodní plocha, koleje);
- je také vhodné zajistit, aby se do řešení situace nezapojovali kolemjdoucí a ostatní neznámé/nepoučené osoby;
- čekáme, až afekt u žáka s PAS zeslábne, informujeme o situaci školu a zákonné zástupce žáka, dohodneme se na dalších krocích;
- v případě, že je situace i nadále vážná, kontaktujeme Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

SCÉNÁŘ MIMOŠKOLNÍCH AKCÍ:

- pokud se žák účastní mimoškolní akce (např. divadelní představení; výstavy; besedy; návštěva knihovny; školní výlety; exkurze), musí být o času konání, průběhu a náplni včas informován samotný žák i jeho zákonný zástupce. Mimoškolní akce se žák účastní po vzájemné domluvě třídního učitele a zákonného zástupce, s přihlédnutím ke specifickým projevům žáka s PAS v chování, k aktuálnímu stavu žáka a charakteru akce;
- po dobu mimoškolní akce se pedagogický pracovník věnuje zejména zabezpečení bezpečí žáka s PAS i ostatních žáků, snaží se předcházet krizovým situacím;
- v případě problémového chování realizuje pedagogický pracovník krizový scénář dle pravidel popsaných v Krizovém plánu, případně postupuje obdobně jako v plánu A. Každá taková situace by měla být následně zaznamenána, měly by být zachyceny její příčiny, průběh a postupy při řešení, zároveň by se mělo zaznamenat, zda a případně co napomohlo k řešení situace.

Krizový plán školy

- ***Doporučený postup při zjištění sebepoškozování žáka***
- ***Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – Sebevražedné chování***

4. příloha MPP

- **Příloha 4: Krizový plán školy –** ***Doporučený postup při zjištění sebepoškozování žáka,*** *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – Sebevražedné chování*

Vypracovala: Mgr. Michaela Sobková, školní metodik prevence

Schválila: Mgr. Bc. Ivana Daňhelová, ředitelka školy

Doporučený postup při zjištění sebepoškozování žáka:

- V žádném případě nevyzvídat od žáka důvod, proč to dělá.
- Okamžitě pozvat zákonného zástupce do školy.
- Sdělit, že se jeho dítě sebepoškozuje.
- Doporučit spolupráci odborníka (klinický psycholog, psychiatr nebo etoped).
- Připravit si předem Zápis o předání informace, že se dítě sebepoškozuje.
- Pokud nebude chtít zákonný zástupce podepsat zápis, vezmu si kolegu jako svědka, že byl zákonný zástupce informován.
- Kontaktuji OSPOD.

Záznam o jednání se zákonným zástupcem žákyně/žáka

-

Jméno žákyně/žáka: ……

Nar.: ……**Třída:** ……

Datum: ……

Zákonný zástupce potvrzuje, že byl seznámen o sebepoškozování svého syna/dcery.

Zákonnému zástupci byl předán kontakt na odborníka, na kterého se obrátí s pomocí, jak řešit rizikové chování svého syna/dcery:

Psychiatrická ambulance pro dospělé a děti, s.r.o. – 731 576 411 (Pelhřimov)

Podpisy zúčastněných:

Pozice	**Jméno**	**Podpis**
Zákonný zástupce žákyně / žáka		
za školu:		

Legislativní rámec

Sebevražda není trestný čin, ale navádění k sebevraždě trestným činem je a vztahuje se na něj oznamovací povinnost.

Zákony, které jsou relevantní pro tematiku sebevražd:

- **Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník** stanovuje v § 364 až 368 povinnosti, jež má každá fyzická osoba v případě podněcování, schvalování, nadržování, nepřekažení a neoznámení trestného činu. Paragrafy se vztahují na celou škálu trestných činů, oblast násilných činů páchaných na dětech a na týrání dítěte nevyjímaje (nestačí však podezření). Dále §150 o neposkytnutí pomoci osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví.
- **Zákon č. 372/2011 Sb., Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování** (§5), kdy se poskytuje neodkladná zdravotní péče za účelem zamezení či omezení vzniku náhlých stavů, které bezprostředně ohrožují život nebo by mohly vést

  k náhlé smrti či vážnému ohrožení zdraví člověka, která ohrožuje sebe nebo své okolí.

Preventivně poradenský tým:

- **ředitelka školy: Mgr. Bc. Ivana Daňhelová**
- **nebo zástupce ředitelky: Mgr. Hana Zálohová**
- **výchovný poradce: Mgr. et Mgr. Nella Slavíková**
- **školní metodik prevence: Mgr. Michaela Sobková**
- **třídní učitel-učitelka**

Co dělat, když – intervence pedagoga (Upravená verze) Sebevražedné chování

Každá sebevražda je nešťastnou událostí a sebevražedné chování se nevyhýbá ani dětem a dospívajícím. Pro pedagogy je zásadní vědět, jak s tématem ve školním prostředí zacházet a co sám pedagog může udělat.

Pojmy

Sebevražda – vědomé a úmyslné ukončení života jedince vlastní rukou.

Pokus o sebevraždu – vědomý akt s úmyslem zemřít bez letálního konce (v některých případech může jít o volání o pomoc).

Sebevražedné tendence – chování zahrnující počáteční úvahy o sebevraždě až po rozhodnutí o realizaci sebevražedného úmyslu, objevuje se zde postupné budování plánu, jak ukončit svůj život, který nabírá konkrétní obrysy (člověk např. má promyšleno, kdy, kde a jak sebevraždou zemře).

Sebevražedné myšlenky – jsou definovány jako vlastní myšlenky obsahující suicidálně orientované chování, jsou intenzivní, těžko odklonitelné, nutkavé a jedinec se jimi zabývá převážnou část svého času, mohou se projevovat verbálně i neverbálně.

Sebezabití – zabití vlastní rukou, u něhož ale na rozdíl od sebevraždy chybí vědomý úmysl zemřít. Jde o chování, které bývá zapříčiněno vážným duševním onemocněním (např. jedinec má bludy, které ho děsí a před kterými se snaží zachránit, může mít např. pocit, že ho někdo pronásleduje a snaží se mu utéct, proto skočí z okna).

Bilanční sebevražda – jedná se o předem velmi podrobně naplánovaný a racionálně podložený čin, který je často promýšlen dlouhodobě, do detailu a v soukromí.

Rozšířená sebevražda – jde o méně obvyklý jev, ve kterém se na suicidálním jednání ne/dobrovolně podílí více osob (např. rodič a děti).

Postvence – intervence po sebevraždě, zaměřuje se na pozůstalé po lidech, kteří ukončili svůj život sebevraždou a působí jako sekundární prevence dalších sebevražd.

Nákaza sebevraždou – proces, při kterém přímá či nepřímá znalost jedné sebevraždy usnadňuje provedení další sebevraždy.

Varovné signály aneb jak to může vypadat, pokud žák pomýšlí na sebevraždu

Jedinec, který přemýšlí o sebevraždě, často zažívá nesnesitelnou psychickou bolest, ze které se snaží uniknout. Obvykle je možné si všimnout změn v chování, prožívání a v tom, co nám žáci přímo a nepřímo říkají. U jedince, který o sebevraždě přemýšlí, nemusí být vůbec přítomny všechny varovné signály, mohou se objevovat v různé kombinaci. Zásadním varovným znakem je, **když se žák začne projevovat významně jinak, než tomu bylo doposud**.

Změny v chování:

- samotářství, vyhýbání se kamarádům či oblíbeným činnostem,
- potíže se soustředěním,
- zhoršený školní prospěch,

- rizikové chování (např. užívání návykových látek),
- změna chuti k jídlu,
- potíže se spánkem (např. polehávání či pospávání v hodinách),
- potíže ve vztazích,
- zanedbávání svého vzhledu,
- sebepoškozování,
- zabývání se myšlenkami na sebevraždu či ukončení života,
- vyhledávání informací o sebevraždě, shromažďování prostředků k vykonání sebevraždy (např. lano, léky),
- rozdávání osobních věcí.

V prožívání:

- náhlé změny nálad,
- dlouhodobý smutek, plačtivost,
- zvýšená úzkostnost,
- podrážděnost, výbuchy vzteku,
- vyčerpanost, apatie, pasivita,
- nízké sebehodnocení a sebedůvěra.

V komunikaci:

- ne/ přímé vyjádření, že chce zemřít
    - *Přál/a bych si být mrtvá. Nechci žít. Kéž bych se nikdy nenarodil/a.*
- vyjádření beznaděje
    - *Nic nemá smysl. Můj život nemá smysl.*
- vyjádření toho, že je všem na obtíž
    - *Kdybych tu nebyl/a, nikomu bych nechyběl/a.*
- psaní deníku či básní, ve kterých se objevuje téma smrti či sebevraždy,
- loučení se s ostatními, dopisy na rozloučenou.

Není pravda, že kdo o sebevraždě mluví, ten ji nespáchá.

Realita: Kdo o sebevraždě mluví, pravděpodobně o ní přemýšlí, zejména když o ní mluví opakovaně a ve spojení s dalšími varovnými příznaky.

Je důležité o sebevraždě otevřeně mluvit.

Zvýšená opatrnost je na místě i ve chvíli, kdy žák, který projevoval známky sebevražedného chování, se náhle zdá být šťastným a sebevražedné

myšlenky popírá. Většina lidí si oddechne a spustí dotyčného ze zřetele, ale může to naopak znamenat, že se jedinec rozhodl ukončit svůj život ke konkrétnímu dni, čímž došlo k paradoxní úlevě.

Role školy

Role pedagoga – pedagog by měl:

- být všímavý a podpůrný,
- znát varovné signály, které mu pomohou identifikovat ohroženého žáka,
- mít osvojený způsob vhodné komunikace při výskytu tématu sebevraždy,
- vědět, na koho se dále obrátit, jaké jsou možné další kroky,
- pracovat v týmu, téma sebevraždy by nikdy neměl řešit pedagog sám,
- pečovat i o své duševní zdraví a věnovat se psychohygieně.

Úkolem pedagoga **je rozpoznat žáka v ohrožení a přesunout jej v systému péče dále**.

Úkolem pedagoga **není diagnostikovat žáka, poskytovat či nahrazovat odbornou péči.**

Intervence pedagoga se dají rozdělit do 3 situací dle akutnosti sebevražedného jednání:

- mírné riziko – žák má myšlenky na sebevraždu,
- střední až vysoké riziko – žák má sebevražedné tendence,
- akutní riziko – žák se pokusil o sebevraždu na půdě školy.

Mírné riziko

Jedná se o situace, kdy jsou u žáka přítomny sebevražedné myšlenky. Pedagog se o situaci dozvídá obvykle jedním z těchto způsobů:

- žák se sám svěří,
- někdo jiný pedagogovi svěří tyto informace či podezření (např. spolužáci),
- pedagog si všimne varovných signálů.

- Pokud má pedagog podezření či informace o tom, že žák má myšlenky na sebevraždu, je **v první řadě potřeba pracovat se sebou**.
- Pro většinu lidí je rozhovor o sebevraždě nekomfortní, je vhodné se na

takový rozhovor vnitřně naladit. Téma je potřeba brát vždy vážně a nebagatelizovat jej.

- Je vhodné žáka s jeho myšlenkami přijmout. To znamená nesoudit, netrestat a nevyvolávat pocity viny (*To bys přece svým rodičům neudělal*), stejně tak se nesnažit žákovi předestřít věci, které by určitě měl nebo neměl dělat (*Běž si zaběhat, přijdeš na jiné myšlenky*), a netlačit na něj.
- Situaci by pedagog neměl řešit sám a měl by se snažit předejít případnému zděšení, fascinaci tématem či panice.

Následuje **podpůrný rozhovor:**

- Je vhodné, když takový rozhovor vede pedagog, který má s žákem dobrý vztah a také jeho důvěru. Je potřeba na něj mít dostatek času a vhodný prostor, tzn. rozhovor vedeme ideálně pouze ve dvou, bez přítomnosti dalších žáků, a v klidném, bezpečném prostředí.
- Pokud vnímáte, že se žák chystá říct informace o sebevraždě před vrstevníky, je lepší ho jemně přerušit a pokračovat v rozhovoru hned, ale o samotě, mimo zbylé žáky.
- Pokud má pedagog možnost, může dopředu takový rozhovor konzultovat např. s kolegy ze školního poradenského pracoviště/preventivně poradenský tým a připravit se na něj (případně celý rozhovor přenechat na nich). Cílem rozhovoru je vyjádřit zájem o žáka (*Zajímá mě, jak se ti daří, co teď prožíváš*) a ukázat žákovi, že existuje pomoc.

Vedení podpůrného rozhovoru

Podpůrný rozhovor vedený pedagogem si můžeme představit jako dvě na sebe navazující části, kde pedagog naslouchá, klade citlivě otázky, poskytuje podporu a vyjadřuje empatii. V první části jde o **navázání kontaktu**, tzn. běžný začátek rozhovoru, kde vyjadřujeme zájem o žáka:

- *Mám pocit, že se v poslední době trápíš…*
- *Mám o tebe strach…*
- *Vidím, že se v poslední době straníš ostatních…*
- *Pozoruji na tobě změny v poslední době… neděje se něco?*
- *Pojďme si popovídat…*

Druhá část rozhovoru obsahuje **specificky zaměřené otázky**, např.:

- *Děkuji, že mi říkáš, jak se cítíš a co prožíváš… chápu to správně, že to, co mi říkáš, znamená, že si chceš ublížit? Pochopil jsem to správně?*
- *Slyšel jsem, že říkáš, že už nechceš žít… co jsi tím myslel?*
- *Když o tom takhle mluvíš, znamená to, že si chceš ublížit? Znamená to, že se teď bavíme o sebevraždě?*

Zde uvádíme příklady dalších specificky zaměřených otázek, které jsou ale určené **pro školní psychology:**

- *Napadlo tě někdy, že by ses tady na to chtěl vykašlat/ nežít?*
- *Přál sis někdy být mrtvý nebo se už neprobudit?*
- *Přemýšlíš o sebevraždě?*
- *Už sis někdy nějak ublížil?*
- *Přemýšlel jsi nad tím, jak bys to udělal?*
    - Touto otázkou mapujeme míru sebevražedných tendencí (způsob sebevraždy).
- *Přemýšlel jsi nad tím, kdy bys to udělal?*
    - Touto otázkou mapujeme míru sebevražedných tendencí (datum/ čas sebevraždy).
- *Jak často tě to napadá?*
    - Touto otázkou mapujeme intenzitu sebevražedných myšlenek.
- *Udělal jsi někdy něco, co by vedlo k ukončení tvého života?*
    - Touto otázkou mapujeme, zda si již žák nějak ublížil či zda má např. nashromážděné prostředky k ukončení jeho života.

Otázky, které se ptají na způsob nebo čas příp. sebevražedného jednání, stejně jako otázka na intenzitu sebevražedných myšlenek, nám ukazují, kde v sebevražedném procesu se žák zhruba pohybuje a jaká je míra rizika sebevražedného chování. Zda má jen myšlenku na to, že by už nemusel žít, nebo zda má pečlivě naplánovaný způsob, čas a místo sebevraždy. V druhém případě je žák již ve vyšším riziku sebevraždy (střední až vysoké riziko – suicidální tendence).

Pokud žák neodpovídá a nechce mluvit, můžete se ho zeptat, zda není ve škole někdo jiný, s kým by mluvil radši, a můžete nabídnout, že daného člověka společně najdete. Obvykle žáci mají tendenci se svěřit pedagogům, se kterými mají dobrý vztah či je baví jejich předmět, pro některé žáky je ale nejlepší volbou naopak pedagog, kterého znají, je laskavý, ale přímo je nemusí učit.

Do rozhovoru o sebevraždě patří i **ticho**, není třeba se ho bát, ač může být nepříjemné. Žáci nejvíce potřebují cítit, že jim někdo naslouchá a že nejsou v

situaci sami. **Zásadní je neslibovat žákovi naprostou důvěrnost informací** (*Slibuji, že to zůstane mezi námi*)**, i když si pedagog musí být vědom citlivosti údajů, které mu žák sděluje.** Slíbení důvěrnosti a její následné prolomení mohou žáci vnímat jako zásadní narušení důvěry. Pedagog tedy nejedná za zády žáka, ale domlouvá se společně s ním na dalším postupu tak, aby situace byla bezpečná a žák měl stále možnost nějaké kontroly.

Pokud se potvrdí myšlenky na sebevraždu, jsou na místě další kroky, zatímco pedagog je stále s žákem:

- poděkovat žákovi za důvěru:
  - *Děkuji ti, že mi to říkáš.*
- podpořit žáka:
  - *Mohlo být těžké mi tohle říct, vážím si toho.*
  - *Slyším, že teď prožíváš velké trápení. Přál bych ti, aby ti bylo lépe a věřím, že se nám to společně podaří.*
  - *Společně to zkusíme zvládnout. Najdeme cestu, jak to zvládnout.*
  - *Pojďme spolu vymyslet, co dál.*
- navrhnout další kroky – žák by měl vědět, že v tom není sám, a co se bude dít dál:
  - kontaktování zákonných zástupců – je potřeba zde postupovat velmi citlivě tak, abychom nenarušili důvěru žáka a zároveň netajili informace směrem k zákonným zástupcům, je vhodné se proto na každém kroku domlouvat s žákem a s pracovníky ŠPP (u nás preventivně poradenský tým);
- poskytnout odpovídající kontakty a přesné informace (např. ŠPP, co nyní společně uděláme, číslo na Linku bezpečí);
- následná zvýšená péče a sledování žáka.

Při komunikaci se zákonnými zástupci:

- představit se a svoji pozici ve škole,
- nabídnout pomocnou ruku v řešení situace – ideální je, aby škola rozhovor vedla v duchu partnerství s rodinou,
- informovat o pozorovaném chování a fungování žáka,
- vysvětlit, že informace o stavu žáka budou v případě potřeby sdíleny s dalšími pedagogy,
- nabídnout pomoc, domluvit schůzku (za přítomnosti třídního učitele, výchovného poradce/metodika prevence, ředitele školy nebo zástupce ředitele),
- výchovný poradce / metodik prevence nabízí poradenství pro zákonné zástupce, kontakty na odbornou pomoc,
- udělat zápis z jednání.

Střední až vysoké riziko – suicidální tendence

Ve chvíli, kdy má žák naplánovaný způsob, místo a datum sebevraždy, je ve vysokém riziku a v dané situaci je vhodné učinit následující kroky:

- jeden pedagog zůstává s žákem a nenechává ho o samotě (ideální je, když je pedagog stejného pohlaví jako žák, aby s ním případně mohl i na toaletu),
- vhodný je podpůrný empatický rozhovor,
- vysvětlit, že budou kontaktováni jeho zákonní zástupci,
- zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která pomůže situaci řešit a která volá zákonným zástupcům a informuje je o situaci a domlouvá se na dalších krocích (včetně příjezdu do školy),
- předat zákonným zástupcům kontakty na odbornou pomoc v kraji.

Rovnou se se zákonnými zástupci domluvit na další schůzce, příp. aby bylo jasné, kdo koho kdy kontaktuje. Na této další schůzce je vhodné diskutovat, jestli a v jaké formě bude žák zapojen nadále do vyučování a jak bude nastavena komunikace informací o jeho stavu. Společně je vhodné připravit krizový plán pro případ, kdyby se situace opakovala.

Akutní riziko – pokus o sebevraždu

Jde o situace, kdy si žák ve škole patrně ublížil (např. pořezal se, spolykal prášky), chystá se k tomu, chystá či vyhrožuje, že si ublíží.

První dospělý, který žáka najde, by měl:

- snažit se jednání zabránit, pokud lze, nebo poskytnout první pomoc,
- zůstat s žákem a nenechat ho o samotě,
- zavolat záchrannou službu (155),
- zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která mu pomůže situaci řešit,
- situaci oznámit ředitelce školy
- zavolat zákonným zástupcům žáka a informovat je o situaci.

Po situaci by měl pedagog vytvořit zápis o situaci **(Příloha 1)** a informovat ředitele školy, příp. ředitelem dalšího pověřeného pracovníka (ideálně někdo ze ŠPP/Preventivně poradenského týmu). Stejně tak má škola povinnost **zaznamenat situaci do Knihy úrazů**.

- V jakémkoliv případě je potřeba žáka **průběžně sledovat** a spolupracovat s rodinou.
- Je potřeba si všímat, jak žák tráví čas ve škole (zda je mezi lidmi, či se

kolektivu straní), jakou má náladu, jak působí, jak se zapojuje, ale i např. to, kolik času tráví na záchodě během vyučování (z důvodu rizika příp. sebepoškozování) či zda např. nechybí ve škole, když nemá nahlášenou absenci.

- V takovém případě je potřeba okamžitě volat zákonným zástupcům.
- Je také vhodné, aby pedagogové byli k žákovi shovívaví a netlačili na něj, co se týče výkonu ve škole (např. aby žák po návratu z nemocnice dopisoval první týden testy ve škole).

Zákonní zástupci bývají situací zaskočeni už proto, že v ní bývají poprvé. Pomoci jim může **Linka pro rodinu a školu (116 000) anebo Rodičovská linka Linky bezpečí (606 021 021)** anebo Orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). Obě zmíněné linky fungují i pro učitele.

Postvence

Není nic, co by se dalo říct, aby to odstranilo pociťovaný zármutek.

*Mluvení o smrti*a vzájemné *naslouchání je však první krok k uzdravení.*

- Postvence jsou kroky a postupy, které následují po dokonané sebevraždě.
- Adolescenti jsou obzvlášť náchylní k tzv. nákaze sebevraždou, protože jde o období hledání se a zvýšené zranitelnosti vůči problémům s duševním zdravím.
- Cílem postvence je poskytnout žákům podporu, pomoci jim pracovat s jejich emocemi, znovu nastolit zdravou atmosféru a minimalizovat riziko rozšíření sebevražedného jednání či jeho nápodoby.
- Postvenci může zajišťovat školní poradenské pracoviště, pedagogicko-psychologická poradna či externí organizace (např. **Poradna Vigvam**).

Postvence obvykle zahrnuje:

- komunikace se zasaženou rodinou,
- mobilizace podpory ve škole a její zviditelnění a nabízení pro žáky i pedagogy,
- informování zaměstnanců školy a sdílení informací, jak událost může ovlivnit výuku,
- sdělení faktů jednoduše a krátce,
- péče o žáky, kteří mohou být smrtí nejvíce zasaženi.

Žáci, kteří mohou potřebovat větší péči:

- byli u sebevražedného jednání nebo krátce před ním byli v kontaktu se

zemřelým,
- blízcí přátelé či např. sourozenci navštěvující tutéž školu,
- žáci, kteří hůře zvládají zátěžové situace, mají nedostatek sociální podpory, historii duševního onemocnění, sebevražedných představ či sebevražedného pokusu, trauma nebo ztráty, příp. zažili sebevraždu ve své rodině,

Komunikace s rodinou zemřelého žáka

- Je důležité rodině vyjádřit soustrast a zjistit, co by si přála, aby bylo sděleno ve škole, a domluvit se na předání osobních věcí žáka.
- Věci by pro rodinu měly být připraveny a rodina by neměla např. vyklízet šatnu. Je lepší, když předání věcí probíhá po vyučování, aby se rodina nepotkávala s ostatními žáky ve škole.
- Může jít o emocionální chvíli a je vhodné, aby byl přítomen představitel školy pro důstojnost předání a také například pro jistotu přítomen výchovný poradce či metodik prevence pro akutní podporu.
- Ujistěte se také, že zákonní zástupci jsou smazáni z e-mailových listů, aby rodina nedostávala emaily či telefonáty ohledně školních akcí apod.

Rodina si nepřeje uvádět příčinu úmrtí

- Může se stát, že rodina nebude chtít, aby se ve škole mluvilo o sebevraždě jako o příčině úmrtí.
- Je důležité vyjednávat – respektovat přání rodiny a zároveň vzít v úvahu, že zatajit příčinu úmrtí v době sociálních sítí pravděpodobně nebude možné.
- Oznámit úmrtí lze obecně (např. *Oznamujeme, že náš* žák [jméno žáka] *zemřel*).
- Pokud rodina nechce zveřejnit příčinu smrti, ale mezi žáky se o ní šíří různé informace, může škola edukovat o sebevraždě obecně, nikoli ve spojení s daným žákem **(možný vzor sdělení žákům v Příloze 4).**

Sdělení informací o sebevraždě pedagogům

- Nejprve by měli být informováni pedagogové a další zaměstnanci školy.
- Je potřeba pamatovat na to, že i třídní pedagog je v takovou chvíli pozůstalý (příp. i další učitelé).
- Pracovníci by měli mít prostor pro otázky a měli by dostat informace o možné pomoci pro sebe či pro své žáky.
- Je vhodné se ujistit, že všichni jsou přítomni, a zajistit, aby informace měli

všichni.

- Informaci předává ředitel školy ve spojení s pracovníkem ŠPP. Je potřeba vyhradit na sdělení dostatek času. O události mluvte na rovinu a bez zbytečných detailů.
- Pedagogům můžete připojit informaci o tom, jaké informace jsou zatím vykomunikovány s rodinou.
- **Vzor sdělení najdete v Příloze 2.**
- **Tipy na rozhovor o sebevraždě s žáky - Příloha 6.**

Sdělení informací o sebevraždě rodičům či zákonným zástupcům

- O jakékoli smrti, tedy i smrti sebevraždou je důležité obeznámit i rodiče či zákonné zástupce ostatních žáků. Takové sdělení by mělo vycházet od ředitele škol a mělo by být v souladu s přáním rodiny.
- Je vhodné poskytnout zákonným zástupcům seznam dostupných zdrojů pomoci pro ně či jejich děti v daném kraji.
- Je potřeba jim sdělit, že jejich děti budou o situaci informovány a bude jim nabídnuta podpora. Před odesláním této zprávy je potřeba mít jistotu, že rodina souhlasí se sdělením příčiny úmrtí.
- **Vzor dopisu sdělení najdete v Příloze 5.**
- Ředitel by měl pamatovat na to, že zákonní zástupci by zprávu měli dostávat zhruba ve stejný čas jako je informace sdělována ve třídách.

Sdělení informací o sebevraždě žákům

- Ideálně zprávu sdělují třídní učitelé ve svých třídách. Ve třídě, kde žák zemřel, je potřeba myslet na to, že třídní učitel je také přímý pozůstalý, a je vhodné, když při sdělování asistuje pracovník ze ŠPP a ředitelka školy (či jim pomáhá se na to připravit).
- Učitel by se měl ujistit, že jsou přítomni všichni žáci, aby všichni dostali stejné informace. Pokud někdo chybí, třídní učitel zodpovídá za dodání těchto informací žákovi hned, jak bude opět ve škole (individuálně a osobně).
- Všichni učitelé by měli informaci předávat ve stejný čas, aby se předešlo šíření nepřesných informací. ***Je vhodné používat termín „zemřít sebevraždou“ a vyhnout se spojení „spáchat sebevraždu“.***
- **Je vhodné žákům připomenout číslo na Linku bezpečí (116 111) či Linku pro rodinu a školu (116 000).**
- Když mluvíme o sebevraždě je důležité více naslouchat spíše než mluvit. Celý rozhovor by se měl odehrávat v podpůrném a laskavém duchu. Učitel může na začátku zjistit, zda již třída nějaké informace má, příp. jaké a zda se nešíří zkreslení informace.

- Je potřeba žákům předat základní informace a pak se ptát, co potřebují oni a dát prostor jim. Žáci mohou mít různé reakce, kromě smutku a lítosti mohou cítit pocity viny, výčitky nebo vztek. Pocity bývají silnější u bližších lidí.
- Žáci se mohou také ptát, proč se to stalo. Je vhodné říct, že na takové otázky nejsou žádné snadné odpovědi (*Možná se teď ptáte, proč se to stalo, ale na některé otázky nenajdeme odpovědi hned)*. Mluvit o tom, co se stalo, pomáhá snížit negativní dopady na žáky i na atmosféru školy (včetně dovednosti se učit). Je vhodné nechat žákům prostor pro sdílení jejich myšlenek a pocitů v prostoru, kde je nikdo nesoudí.
- Je užitečné se žáků ptát na to, co si myslí, případně se pak věnovat tématu truchlení, zármutku a strategiím, jak takovou situaci zvládnout. Žáci tím dostávají zprávu, že je v pořádku o takovém tématu mluvit nahlas a že existuje pomoc.
- Po sdělení zprávy žákům a případné následné diskusi je vhodné nechat zbytek hodiny žáky dělat samostatnou tichou práci spíše než pokračovat ve vyučování běžným způsobem.
- **Vzor možného sdělení najdete v Příloze 3. a 4.**

Vzpomínkové akce

- Může se také objevit přání žáků udělat vzpomínkovou akci, rituál či rozloučení se zesnulým žákem.
- Vzpomínkové akce se mohou objevit buď plánovaně či spontánně.
- Plánované akce je dobré komunikovat dopředu s rodinou zesnulého žáka (informovat je o tom, že na jejich syna/ dceru vzpomínají spolužáci i učitelé, a vyjádřit tak společné pocity a na akci je pozvat).
- Spontánní akce a vzpomínání na zemřelého mohou mít formu položení květin, dopisů, plyšáků u skříňky apod.
- Je dobré zřídit pietní místo a domluvit se s žáky a rodinou na době jeho trvání (obvykle se nechává do pohřbu). Pak je vhodné je z místa odebrat a vědět, co s nimi dělat (ideálně se domluvit s rodinou, zda je bude chtít, nebo se např. darují). S pozůstalými žáky lze dohodnout napsání společného dopisu a jeho předání rodině.
- Je vhodné se spíše vyhnout trvalým akcím (např. zasazení stromu apod.) a to z důvodu vyhnutí se romantizování sebevraždy.

Na koho se obrátit

Přehled zdravotních a sociálních služeb najdete zde: https://psychiatrie.uzis.cz/ nebo zde: https://www.nzip.cz/vyhledavaci-mapy

Linka bezpečí

Pro děti a mladistvé do
26 let. Tel.: 116 111

Web: https://www.linkabezpeci.cz/

Rodičovská linka

Pro rodiče, příbuzné, pedagogy a všechny, kteří mají nějakou starost o dítě.

Tel.: 606 021 021

Web: www.rodicovskalinka.cz

Linka pro rodinu a školu

Pro rodiče, příbuzné, pedagogy i děti.

Tel.: 116 000

Web: www.linkaztracenedite.cz

Poradna Vigvam

Podpora pro rodiny, které zasáhla smrt blízkého, nabízí školám konzultace, vzdělávání a intervenci ve škole v případě úmrtí.

Web: https://poradna-vigvam.cz/

Přílohy

Příloha 1: Zápis o situaci

Zápis by měl být uložen na bezpečném místě a měl by obsahovat:

- jméno žáka

- datum události
- varovné znaky, které se u žáka objevily
- kdo s ním mluvil
- jak byla situace řešena
- jaké informace žák sdělil
- zda byli kontaktováni zákonní zástupci
    - co jim bylo sděleno
    - co sdělili, že učiní
- další kroky

Příloha 2: Sdělení pracovníkům školy

S velkým smutkem vám musím oznámit, že jeden z našich žáků, [jméno žáka], *dne* [datum] *tragicky zemřel sebevraždou. Naše myšlenky jsou s rodinou a přáteli žáka. Jsme v kontaktu s rodinou a máme od ní svolení o situaci mluvit* [příp. nemáme, ale jsme domluveni, jak informace formulovat a co říkat].

Každý z nás teď může zažívat různé emoce, mohou vyvstávat různé otázky. Porozumět tomu, co se stalo, je těžké. Za sebevraždou nikdy nestojí jen jeden důvod. Každý z nás i našich žáků na tuto událost může reagovat jinak. Je dobré respektovat tuto odlišnost. Někdo znal [jméno žáka] *více, někdo méně. Někdo o tom možná bude potřebovat více mluvit, někdo zase tolik ne. Možná to nějakou dobu potrvá, než se silné pocity zmírní. Chci vás požádat – můžou se k vám dostat různé informace o smrti [jméno žáka], možná i nějaké polopravdy či lži. Prosím, nešiřte je dále. Takové věci mohou dále způsobovat velký smutek v těch, kteří tu zůstali. Máme nyní prostor na to probrat, co budete potřebovat.*

[prostor pro diskusi a otázky]

Co se týče sdělování žákům – chtěl bych poprosit, aby třídní učitelé předali tuto informaci žákům během [vybraná hodina]. *Lze využít vzor, jak o této události s žáky mluvit* [viz Sdělení žákům]. *Je velmi důležité, aby v takových rozhovorech zaznělo, že každý, kdo si prochází těžkou situací, by se neměl bát říct si o pomoc. Je potřeba, aby žáci věděli, že se mají obracet i na dospělé a nechat si od nich pomoci.*

Naše škola se nyní soustředí na poskytnutí podpory všem žákům, kteří ji budou potřebovat. V případě dotazů se prosím obracejte na mě [příp. jméno

pověřeného pracovníka]. *Podpořme se navzájem. Pokud budete cítit, že potřebuje pomoc, řekněte si o ni.*

Příloha 3: Sdělení žákům

Potřebuji s vámi dnes na začátku mluvit o něčem vážném, co se nedávno stalo. S velkým smutkem vám oznamuji, že jeden z našich žáků, [jméno žáka], *zemřel sebevraždou. Každý z nás teď může zažívat různé emoce – smutek, naštvání, zmatek, bezmoc… Je v pořádku cítit cokoliv, co teď prožíváte. Je v pořádku plakat. Když někdo zemře sebevraždou, může to přinášet mnoho otázek, na které se však těžko hledají odpovědi.*

Sebevraždu může být obtížné pochopit. Ač se nikdy nemusíme dozvědět, proč se stalo to, co se stalo, víme, že za sebevraždou je většinou více důvodů. Lidé mohou například prožívat depresi (pokud je ve třídě žák s depresí, neuvádět), *mohou mít pocit, že ukončení života je řešením jejich problémů.*

Chápu, že mnozí z vás mohou mít v souvislosti se smrtí [jméno žáka] *různé otázky. Každý z nás na takovou situaci reaguje jinak, je dobré respektovat tuto odlišnost. Někdo znal* [jméno žáka] *více, někdo méně. Někdo o tom možná bude potřebovat více mluvit, někdo zase tolik ne. Vyrovnat se s tím možná nějakou dobu potrvá. Pro někoho může být těžké soustředit se na školu, pro někoho ne. Oboje je v pořádku. Můžeme teď společně probrat, co cítíte, nebo o čem chcete mluvit. Pokud nebudu znát odpověď na vaše otázky nebo si o tom budete chtít promluvit v soukromí, je to určitě možné. Chci vás poprosit – můžou se k vám dostat různé informace o smrti* [jméno žáka], *možná i nějaké polopravdy či lži. Prosím, nešiřte je dále. Takové věci mohou dále způsobovat velký smutek v těch, kteří tu zůstali.*

Pokud byste si o této události chtěli s někým promluvit, ve škole můžete kontaktovat [jméno pověřené osoby], *najdete ho/ji zde* [přesné místo – číslo kabinetu, patro]. *Také můžete zavolat na Linku bezpečí - 116 111 nebo na Linku pro rodinu a školu (116 000)* [vhodné napsat čísla na tabuli]. *Je důležité mluvit o tom, pokud vy sami či někdo ve vašem okolí má sebevražedné myšlenky. Každá situace se dá řešit, řekněte si o pomoc.*

Příloha 4: Sdělení žákům, pokud si rodina nepřeje zveřejnit informace o sebevraždě/ situace není vyjasněná

Stala se nešťastná událost, jeden z našich žáků, [jméno žáka], *zemřel. Rodina si nepřeje o situaci mluvit/ jsme si vědomi toho, že se tu hodně mluví o tom, zda* [jméno žáka] *smrt nebyla sebevražda, avšak příčina smrti zatím nebyla*

potvrzena a nemůžeme říct, že šlo o sebevraždu. Mohou se nyní objevovat různé zprávy, prosím, nešiřte je. Může se ukázat, že to není pravda, a takové zprávy pak mohou být zraňující pro rodinu či přátele.

Když už se tu téma sebevraždy objevilo, rádi bychom o tom s vámi více mluvili. Je to důležité téma, které je potřeba brát vážně, a je to také velmi komplikované téma. Není jedna příčina, která by sebevraždu způsobila. Často jde o několik důvodů najednou. Každý z nás může zažívat horší chvíle, někdo se může potýkat s depresí či myšlenkami na sebevraždu, a je důležité vědět, že sebevražda není řešením a je důležité si říct o pomoc a nenechat si to pro sebe. Každý z nás na takovou situaci reaguje jinak, je dobré respektovat tuto odlišnost. Někdo znal [jméno žáka] *více, někdo méně. Někdo o tom možná bude potřebovat více mluvit, někdo zase tolik ne. Možná to nějakou dobu potrvá, než tyto silné pocity odezní. Pro někoho může být těžké soustředit se na školu, pro někoho ne. Oboje je v pořádku.*

Pokud byste si o této události chtěli s někým promluvit, ve škole můžete kontaktovat [jméno pověřené osoby], *najdete ho/ji zde* [přesné místo – číslo kabinetu, patro]. *Také můžete zavolat na Linku bezpečí - 116 111 nebo na Linku pro rodinu a školu (116 000)* [vhodné napsat čísla na tabuli]. *Je důležité mluvit o tom, pokud vy sami či někdo ve vašem okolí má sebevražedné myšlenky. Každá situace se dá řešit, řekněte si o pomoc.*

Příloha 5: Sdělení zákonným zástupcům

Vážení paní, vážený pane,

píšu vám se smutnou zprávou o jednom z členů naší školy. Jeden z našich žáků, [jméno žáka], *dne* [datum] *tragicky zemřel sebevraždou* [uvádí se, pouze v případě, pokud je to v souladu s přáním rodiny]. *Naše myšlenky jsou s rodinou a přáteli žáka.*

Situace může být náročná pro vaše děti i pro vás. Škola se tomu citlivě věnuje a s žáky o tom, co se stalo, adekvátním způsobem mluví. Mnoho dětí si pravděpodobně bude chtít o tom, co se stalo, promluvit právě i se svými rodiči. V příloze přikládáme několik rad, které vám mohou v těchto rozhovorech být nápomocné [přiložit Přílohu 13]. *Sdělte svým dětem, že o situaci víte. Vaše děti budou o situaci informováni svými třídními učiteli. Chtěl bych vás podpořit, abyste jim naslouchali a mluvili s nimi. Jedna z nejlepších cest, jak svému dítěti můžete být oporou, je vědět, co se v něm odehrává.*

Je velmi důležité, aby v takových rozhovorech zaznělo, že každý, kdo si prochází těžkou situací, by se neměl bát říct si o pomoc. Je potřeba, aby

dospívající věděli, že se mají obracet i na dospělé a nechat si od nich pomoci.

Nyní se soustředíme na poskytnutí podpory všem žákům, kteří ji budou potřebovat. V případě dotazů se prosím obracejte na mě [příp. jméno pověřeného pracovníka]. *Rádi bychom podpořili i vás, abyste pro sebe v případě potřeby vyhledali pomoc a podporu. Zavolat či se anonymně poradit o situaci můžete i na Rodičovské lince (606 021 021, https://www.rodicovskalinka.cz/), Lince pro rodinu a školu (116 000) či v Poradě Vigvam (https://poradna-vigvam.cz/).*

Příloha 6: Tipy na rozhovor o sebevraždě s dětmi

Mluvit o sebevraždě může být těžké, zde je několik tipů, které vám v tom mohou pomoci:

- **Dávejte přesné informace** – sebevražda je komplikovaná událost, která nemívá jen jednu příčinu. Existuje několik rizikových faktorů, které pravděpodobnost této události zvyšují.
    - Můžete říct: *Příčina smrti* [jméno žáka] *byla sebevražda. Sebevražda není zapříčiněna jednou událostí. V mnoha případech člověk prožívá několik věcí naráz, které ho zmáhají a mohou se zdát jako neřešitelné. Člověk pak prožívá silnou psychickou bolest. Existuje ale pomoc pro lidi, kteří mají sebevražedné myšlenky.*
- **Vyhněte se obviňování** – pravděpodobně se někdo zeptá, proč se to stalo, někdy taková diskuse může vést k obviňování, což může být pro pozůstalé velmi bolestivé. Zároveň je normální, že tato otázka přichází, jde o běžnou reakci, která nám pomáhá situaci porozumět.
    - Můžete říct: *Obviňovat druhé nebo člověka, který zemřel, nám nic nepřinese a ani nám neřekne nic o tom, že zemřelý prožíval velkou vnitřní bolest. Často jde o to, že se zlobíme a té situaci nerozumíme a je normální si myslet, že kdybychom našli viníka, tak se nám uleví, ale tak to nefunguje. Obviňováním můžeme jen zranit další lidi.*
- **Vyhněte se popisu způsobu, jakým byla sebevražda provedena** – mluvit detailně o tom, jak se sebevražda stala, kdy a kde je návodné a zvyšuje riziko další sebevraždy! Pozornost by se měla zaměřit spíše na to, jak naložit s pocity smutku, zármutku, ztráty, zlosti ad.
    - Můžete říct: *Můžeme mluvit o tom, co nyní prožíváme a jak se to nyní dá zvládnout. Jak můžete nakládat s pocity ztráty a zármutku? Co můžete teď dělat?*

- **Přijměte zlost** – mít zlost na toho, kdo si „jen tak odešel“, bývá po sebevraždě časté
  a tyto pocity jsou normální.
    - Můžete říct: *Je v pořádku cítit i naštvání. Tyto pocity jsou normální a neznamená to, že jste se o* [jméno žáka] *nezajímali. Můžeme být naštvaní na někoho, na kom nám velmi záleží, třeba proto, že nesouhlasíme s tím, co udělal, a je nám to teď velmi líto.*
- **Pocity zodpovědnosti** – pomozte žákům si uvědomit, že nejsou zodpovědní za smrt zesnulého, pokud se to v diskusi s nimi objevuje.
    - Můžete říct: *Smrt* [jméno žáka] *není vaše chyba. Nemůžeme vždy zachytit, co druhý prožívá.*
- **Vyhledání pomoci** – podpořte žáky, aby vyhledali pomoc dospělé osoby, které věří, pokud se necítí dobře.
    - Můžete říct: *Požádat o pomoc není znak slabosti, ale síly. Pokud máte strach o sebe nebo o svého kamaráda, promluvte si s dospělou osobou, které věříte. Tady ve škole je vám k dispozici* [jméno pověřené osoby]*, kam můžete zajít, když si potřebujete o něčem promluvit.*

      Kdykoli také můžete zavolat na Linku bezpečí 116 111.

Vybrané webové stránky věnující se tématu duševního zdraví:

- Prevence sebevražd - https://sebevrazdy.cz/
- Národní ústav duševního zdraví - https://www.nudz.cz/
- Duševní zdraví dětí a dospívajících - https://dzda.cz/
- Opatruj se - https://www.opatruj.se//
- Psychoportál - https://psychoportal.cz/
- Národní portál psychiatrické péče - https://psychiatrie.uzis.cz/
- Metodický portál MŠMT - https://www.edu.cz/
- Reforma psychiatrie - https://www.reformapsychiatrie.cz/
- Asociace dětské a dorostové psychiatrie - https://www.addp.cz/

!! NEVŠÍMAVOST ZABÍJÍ!

VNÍMEJTE ZMĚNY V CHOVÁNÍ, UPOZORŇUJÍ, ŽE SE NĚCO DĚJE.

VAROVNÉ SIGNÁLY

FYZICKÉ

- Rychlé a mělké dýchání
- Zrychlené dýchání
- Zrychlený tep
- Časté podpírání a stlačování hlavy
- Stlačování očí
- Svalové napětí, kousání nehtů, škrábání kůže nebo skřípání zubů
- Nevolnost, zvracení
- Časté pití
- Častá potřeba odchodu na toaletu
- Neustálá potřeba zaměstnávat ruce (např. proplétání prstů, přemísťování pomůcek na lavici,...)
- Nadměrné zívání
- Tiky
- Podupávání
- Třes
- Pocení x zimnice
- Celkový neklid
- Nadměrná únava
- Nervozita
- atd.

EMOČNÍ A PSYCHICKÉ

- Poruchy pozornosti, poruchy soustředění
- Zamlklost
- Apatie
- Pocity strachu, bezmoci, nejistoty,...
- Pláč, vztek
- Podrážděnost, neklid
- Koncentrační obtíže
- Projevy negativismu
- Sebepoškozování, sebedestruktivní chování
- Nezvladatelnost, agresivní chování, vulgarity
- Únik od reality (počítačové hry, filmy, život ve fantazii apod.), podivínské chování
- Uzavřenost, poruchy sociálních vztahů
- Časté změny nálad
- Smutek
- Kritický sebenáhled
- Perfekcionismus
- Demotivace, ztráta zájmu
- Vyhýbavé chování
- Záchvaty úzkosti a paniky

SOCIÁLNÍ

- Izolace od kolektivu
- Opakovaný neúspěch ve škole
- Zhoršení školního prospěchu
- Neschopnost navazování vztahů
- Neochota komunikovat s vrstevníky
- Strach z vystoupení před třídou
- Přehnaný strach ze školy, prokrastinace, vyhýbání se náročným úkolům
- Časté útěky do virtuálního světa her a sociálních sítí
- Netypické chování (krádeže, vandalství)

Potřeba stereotypních činností

- Změněný vztah k jídlu – přejídání x hladovění
- atd.

VŠÍMEJTE SI NÁHLÝCH ZMĚN V OBVYKLÉM CHOVÁNÍ VAŠICH ŽÁKŮ/STUDENTŮ/SPOLUŽÁKŮ/ KAMARÁDŮ!

MŮŽETE TAK ZACHRÁNIT LIDSKÝ ŽIVOT.

LHOSTEJNOST ZABÍJÍ!

Jak postupovat v případě výhrůžných zpráv školám

V případě, že škola obdrží výhružný telefonát:

1. **Zapište si ihned detaily rozhovoru.**
2. Pokud se Vám **zobrazuje číslo volajícího, zapište je.**
3. **Nikdy nezavěšujte!** Snažte se volající/volajícího udržet na telefonu, **ptejte se na detaily** a sdělení si zapisujte.
4. **Informujte ředitele školy a odpovědné osoby.**
5. **Informujte Policii ČR** a domluvte se na dalším postupu.
6. **V případě potřeby iniciujte evakuaci** podle svých interně stanovených postupů.
7. **Policii a jednotkám IZS asistujte.** Pomoci můžete např. s vhodným informováním přítomných osob, zabráněním vstupu do objektu apod.

Pokud jde o výhružnou zprávu elektronickou formou (e-mail, SMS, zpráva na sociálních sítích):

1. **Neotevírejte žádné přílohy a neklikejte na žádné odkazy.**
2. **Informujte ředitele školy a odpovědné osoby.**
3. **Informujte Policii ČR** a domluvte se na dalším postupu.
4. **V případě potřeby iniciujte evakuaci** podle svých interně stanovených postupů.
5. **Policii a jednotkám IZS asistujte.** Pomoci můžete např. s vhodným informováním přítomných osob, zabráněním vstupu do objektu apod.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Doporučení školám, jak komunikovat s veřejností

1. Koordinujte komunikaci školy a zřizovatele. Připravte si a odsouhlaste společně hlavní sdělení pro veřejnost, aby byly předávány stejné, nerozporuplné informace srozumitelnou formou.

2. Komunikujte aktivně skrze všechny dostupné kanály – veřejné i interní. Veřejnost to od školy či zřizovatele očekává.

3. Informujte alespoň o krocích, které škola podniká, a s kým spolupracuje, i když momentálně nemusíte mít dostatek ověřených informací.

4. Uvádějte aktivně na pravou míru fámy a neověřené informace, které se o situaci ve škole šíří (například na sociálních sítích).

5. Sdělujte informace o změnách ve výuce především rodičům přímými kanály, které škola běžně používá.

6. Ujistěte veřejnost, že situaci berete vážně a máte ji pod kontrolou ve spolupráci s dalšími aktéry. Zdůrazněte, že dle dostupných informací není důvod k nepřiměřeným obavám a panice.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY

Rady, jak mluvit s dětmi, které cítí ohrožení

1. Posilte pocit bezpečí u sebe, druhých i celkově ve škole.

Mějte potřebné a ověřené informace. Omezte nezbytné změny v rozvrhu a dalších oblastech na minimum. Omezte stresující události, jako je např. zkoušení. Vytvořte i pro sebe podpůrnou síť, je důležité mít s kým mluvit, vědět na koho se obrátit, více odpočívat.

2. Dejte dětem prostor vyjádřit své pocity a myšlenky:

Umožněte dětem mluvit o tom, co prožívají v souvislosti s bombovou hrozbou. Každé dítě může situaci prožívat jinak – některé děti mohou cítit úzkost nebo vztek, jiné mohou být naopak zamlklé a na první pohled vypadat klidné.

3. Mějte pochopení pro jejich emoce a různé reakce:

Je důležité akceptovat, že různé reakce jsou přirozené. Dítě se může bát, plakat nebo naopak být nervózní a rozesmáté. Tyto emoce nejsou špatné, jsou jen vyjádřením nadměrné zátěže, kterou zažívají.

4. Podpora a řád:

Udržování běžných denních rutin, na které jsou děti dlouhodobě zvyklé, jako je škola, koníčky a zájmové aktivity, může dětem pomoci zůstat v klidu a získat pocit stability i v nejistých situacích.

5. Uklidňující rozhovory:

Ptejte se dětí na jejich pocity a myšlenky související s hrozbou, nejen povrchně, ale hluboce se zajímejte o to, jak se ve škole a na veřejnosti cítí. Umožněte jim sdílet jejich obavy. Vysvětlete jim také, že situaci řeší profesionálové a že jsou nastavena bezpečnostní opatření, která je mají chránit.

6. Komunikujte i s dětmi, které nebyly přímo ohroženy:

I děti, které nebyly v přímém nebezpečí, mohou mít strach nebo obavy. Ujistěte je, že je normální cítit nejistotu či úzkost, i když byly mimo bezprostřední ohrožení.

7. Podpora při návratu do školy:

Pokud se děti cítí nejistě, mohou potřebovat doprovod do školy nebo jinou formu podpory.

8. Komunikace mezi rodiči a školou:

Ujistěte se, že rodiče a škola spolupracují a vzájemně se informují o potřebách dětí. Je důležité, aby škola věděla o případných obavách dítěte a mohla na ně reagovat a naopak.

9. Všímejte si změn v chování:

Sledujte případné změny v chování dětí, jako jsou zvýšená nervozita, uzavřenost nebo nepřiměřené reakce na situace spojené s bezpečností. Tyto signály mohou naznačovat, že dítě potřebuje větší pozornost a podporu.

10. Krizové linky:

Připomeňte dětem, že mohou kdykoliv využít Linku bezpečí, pokud se potřebují s někým poradit nebo svěřit se svými pocity. Mohou také využít chat Dětství bez násilí Centra LOCIKA. Rodiče a pedagogové mohou volat na Rodičovskou linku, nebo Linku pro rodinu a školu, aby získali podporu a rady pro práci s dětmi v těchto situacích.

11. Odborná pomoc:

Pokud dítě i po delší době stále pociťuje strach nebo úzkost, která narušuje jeho běžné fungování, je vhodné vyhledat odbornou psychologickou pomoc.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Vzor zápisu o rizikovém chování žáka

Název školy:

Datum zápisu: (DD.MM.RRRR)

Místo sepsání: (např. ředitelna, kabinet, třída)

1. **Identifikace žáka**
   - **Jméno a příjmení žáka:**
   - **Datum narození:**
   - **Třída:**
   - **Třídní učitel:**
2. **Popis události / jednání**
   - **Datum a čas události:**
   - **Místo:**
   - **Popis chování: (stručný, ale věcný popis jednání; co, kdy, kde, kdi; případné porušení školního řádu)**
3. **Zjištěné skutečnosti**
   - **Zdroje informací: (např. svědci, pedagogové, videozáznam…)**
   - **Výpovědi účastníků: (oběť, agresor, svědek; stručně shrnout obsah rozhovoru)**
4. **Zúčastněné osoby u řešení případu**
   - **(jméno, funkce – např. třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, ředitel školy, zákonný zástupce žáka)**
5. **Přijatá opatření**
   - **Okamžitá opatření: (např. zajištění bezpečí a dohledu, oddělení účastníků při zachování dozoru, přivolání odborné pomoci)**
   - **Výchovná opatření: (např. důtka TU/ŘŠ, snížená známka z chování)**
   - **Doporučení odborné pomoci: (PPP, SVP, OSPOD, externí psycholožka podle sjednaného rozsahu spolupráce)**
   - **Další navrhované kroky: (sledování situace, plán nápravy, dohled, smlouva o chování)**
6. **Informování zákonných zástupců**
   - **Datum a způsob kontaktu: (osobní schůzka, telefonát, e-mail)**
   - **Shrnutí reakce zákonných zástupců:**
7. **Závěr a podpisy**
   - **Datum sepsání zápisu:**
   - **Jméno a podpis zpracovatele:**
   - **Podpis zákonného zástupce: (pokud je přítomen)**

- **Podpis žáka: (pokud přítomen a vhodné vzhledem k věku)**

Harmonogram programu - plán akcí na školní rok 2026/ 2027

(Konkrétní zprávy z vybraných akcí jsou ukládány a prezentovány na stránkách školy: www.specialniskoly.com a na Facebooku školy, jsou pravidelně zapisovány do sešitu s názvem „Akce“ a jsou zapsány v přehledu akcí ve Sborovně školy.)

SPP (specifická primární prevence); NPP (nespecifická primární prevence)

Název akce	Poznámka	Termín	Pro koho
Projektové vyučování ***(NPP)***	-každý z pedag.si sám zvolí 2 témata ke zpracování projektu -příprava pro práci v relaxační místnosti školy	-práce v období celého školního roku -práce v období září - červen	jednotlivé ročníky-třídy -ZŠ praktická -ZŠ speciální
„Dávej bacha“ ***(SPP)***	-společenská hra o prvních životních nástrahách a o tom, jak s i s nimi poradit (tř.učitel)	-celoročně (v rámci vyučování a projektu)	ZŠsp.+ZŠprakt.
„Nešťourej se v nose“ ***(SPP)***	-společenská hra o základech slušného chování (tř.učitel)	-celoročně (v rámci vyučování a projektu)	ZŠspec.+ZŠprakt.
„Vadí? Nevadí?“ ***(SPP)***	-společenská hra (o vzájemné ohleduplnosti, respektu a toleranci (tř.učitel)	-celoročně (v rámci vyučování a projektu)	ZŠspec.+ZŠprakt.

Ochrana člověka za mimořádných událostí ***(NPP)***	-koordinují vedoucí metodických sdružení	6 hodin ve školním roce	učitelé a žáci celé školy
POKOS ***(NPP)***	-plní třídní učitelé v rámci OČMU, OV, Zeměpis, Dějepis, SpV, Prvouka	-celoročně	učitelé a žáci celé školy
HZS PE ***(SPP)***	-DOD, návštěva a beseda (v rámci OČMU)	květen 2027	žáci celé školy
HZS PE – prevence a první pomoc ***(SPP)***	-HZS PE Ing. Pavel Krejčí	jaro 2027	žáci celé školy
První pomoc do škol; IZS ***(SPP)***	-ČČK, Záchranná služba PE	podzim/jaro 2026/2027	Všichni pracovníci školy žáci ZŠ III. + ZŠ IV. (6.,7.,8.,9.r.)
Beseda s PČR PE ***(SPP)***	-osobní bezpečí, -bezpečí v dopravě	Doplnit	žáci ZŠI., II., III., IV. ZŠspec.+ZŠprakt.
Besedy s externí psycholožkou spolupracující se školou Mgr. Zuzanou Fišarovou nebo preventistkou	„Kruh důvěry“ -téma: Klima třídy Pravidla třídy Co nás trápí…	během šk.roku 2026/2027	žáci celé školy (jednotlivé třídy)

školy, tř.učitelkou, asistentkou ped. a třídním kolektivem ***(SPP)***	(aktuální problémy třídy)		
Besedy s Fokusem Vysočina „Na vlastní duši“ ***(SPP)***	-téma setkání teprve vybereme	Šk. rok 2026/2027	vybrané třídy
Festival duševního zdraví „Na vlastní duši“ (Fokus Vysočina) ***(SPP)***	-téma duševní zdraví (prostory KD Máj)	16. 9. 2026	žáci 7.,8.,9.r.
Mozaika ***(NPP)***	-burza středních škol	3. 11. 2026	žáci 7.,8.,9.r.
Úřad práce ***(NPP)***	-informační dopoledne pro žáky	jaro 2027	žáci 7.,8.,9.r.
DOD – vybraných SŠ-OU ***(NPP)***	-podle nabídky (OU a PrŠ Černovice; SOŠ, SOU Třešť; Dačice…)	-podle nabídky podzim, zima 2026	2.stupeň ZŠ prakt.(9.r.)+ZŠ spec.vycházející žáci
DOD naší školy	-v prostorách školy	březen 2027	celá škola

+ Oslava 50. výročí vzniku školy ***(NPP)***		březen 2027	celá škola
Seznámení žáků i jejich rodičů s MPP+přílohami (s celým PPS), -s prospěchem a chováním ***(SPP)***	-zdůrazňovat důležitost spolupráce rodiny a školy	podzim 2026 jaro 2027 -pro žáky celé školy v rámci třídních schůzek -konzultační hodiny, v naléhavých případech ihned	žáků 1.+2.stupně ZŠprakt.+ZŠspec.
Den Země ***(NPP)***	-SEV Mravenec (Městské sady)	22. 4. 2027	žáci celé školy
Přednášky SEV Mravenec ***(NPP)***	-v rámci výchovy environmentální výchovy (EVVO)	-celoročně -dle nabídky	žáci celé školy
Dopravní výchova ***(SPP)***	-třídní učitelé v rámci výuky -BESIP Jihlava -ve spolupráci: DDM Pe, Dopravní policie Pe	v průběhu celého školního roku 2026/2027	ZŠprakt.+vybraní žáci ZŠspec.
Dopravní hřiště Dopravní soutěž ***(SPP)***	-BESIP, DDM, PČR PE	11. 9. 2026 4. 6. 2027	ZŠprakt.+vybraní žáci ZŠspec.

Městská knihovna ***(NPP, SPP)***	-pravidelné návštěvy -do hod.Čj, HV, D, SpV, Prvouky, Z, OV…	-celoročně	žáci celé školy
Návštěva kulturních zařízení ***(NPP, SPP)***	-kino, divadlo -dle nabídky KZmPE	-celoročně	žáci celé školy
Zdravá výživa ***(SPP)***		-celoročně	žáci celé školy
Kyberšikana ***(SPP)*** Šikana a jiná témata spojená s prevencí	-Městská knihovna PE	v průběhu školního roku 2026/2027	ZŠ I., II., III., IV.
Besedy s pracovníky Muzea Vysočina PE ***(NPP)***	-dle nabídky -ve škole i v muzeu	-celoročně	ZŠprakt.+ZŠspec. (vybraní žáci)
„Historie PE a jeho významné osobnosti, místa a památky“ ***(NPP)***	-procházka po městě s výkladem (Muzeum Vysočiny PE) -beseda ve škole na stejné téma	šk.rok 2026/2027	podle výběru jednotlivých tříd

Národní program rozvoje sportu ***(NPP)***	-pravidelné a ojedinělé akce SHM -atletický areál -cvičební sál školy	-výuka celoročně -SHM/Školní olympiáda (23. 9. 2026, květen 2027)	žáci celé školy
Bruslení ***(NPP)***	-zimní stadion Pelhřimov (bruslení s trenéry)	14. 10., 11. 11., 16. 12. 2026; 13. 1., 10, 2. 2027	žáci celé školy
Evropský den mobility ***(SPP)***	-preventivní program pro děti na PE náměstí- dopoledne („Den bez aut“)	Doplnit	žáci celé školy
Prezentace sociálních služeb -akce ***(NPP)***	-pelhřimovské náměstí	červen 2027	žáci celé školy
„Mezigenerační setkání“ -v Senior-Point (Hodina H) -v DpS Pe ***(NPP)***	-v rámci spolupráce -v rámci charitativní akce a projektu	Dle aktuální situace 5.10. 2026 (Hodina H) Doplnit	vybraní žáci ZŠ prakt., ZŠ spec.

„Na ruce náramek, v srdci pomoc“ (charitativní akce) ***(SPP)***	-spolupráce s GYOA PE (Ing. Renata Tomšů) -HAIMA Č.B.	celý školní rok 2026/2027	žáci 7.,8.,9.r.
Účast na benefiční akci „Nemoc si nevybírá“ ***(SPP)***	-spolupráce OA PE (Ing. Reneta Tomšů) -spolupráce ZŠ Osvobození PE	14. 10. 2026	žáci 7.,8.,9.r.
Projekce Planeta Země 300 ***(NPP)***	EVVO, prevence (cestovatelský program)	19. 5. 2027	vybraní žáci ZŠ prakt., ZŠ spec.
Jeden svět ***(SPP)***	-festival dokumentárních filmů o lid.právech	březen/duben 2027	ZŠprakt.+ZŠspec. (vybraní žáci)
-Péče o pleť a hygiena ***(SPP)*** -Prevence popálenin ***(SPP)***	-beseda s kosmetičkou (Ladou Kubátovou) - beseda se společností Popálky	jaro 2027 19. 1. 2027	Dívky ZŠprakt.5.-9.r. ZŠspec. Popálky – žáci celé školy

Den hygieny rukou, Den pro zdraví ***(SPP)***	-nemocnice PE	jaro 2027	žáci ZŠ prakt.
Výtvarné a literární soutěže	-v rámci školy, dle vybraných nabídek pro školní rok 2026/2027	po celý školní rok 2026/2027	žáci celé školy
Taneční lekce ***(NPP)***	Dance Art Bc. Václav Žoudlík	školní rok 2026/2027	žáci celé školy
Výlety, exkurze ***(NPP)***		školní rok 2026/2027	žáci celé školy
Další akce budou doplňovány v průběhu školního roku	podle nabídky		